

MAKSUTÕUS

Veeteetasu lööki plaanis pehmendada

Riigikogu komisjoni otsus vähendada veeteetasuid on nõrk lee-
vendus. "See on ikkagi löök noaga
selga," tõdes DBT juht. ▶8

INVESTEERING

Trigoni farm seltsib riskiinvestoritega

Trigon Dairy Farmingu nõukogu liige **JOAKIM HELENIUS** on börsiplaani maha matnud, tehes panuse pankadele, ning on ka Eesti suuremate investorite jutule pääsenud. ▶6

Äripäev

Teisipäev, 4. detsember 2012
nr 223 (4645) 2,50 eurot

↑ EUR/USD
1,3057

↓ USD/EUR
0,7659

↓ EUR/SEK
8,6558

↓ NordPool
44,92

↓ Euribor
0,342%

Hääl: Eesti majandus saab minna vaid ülesmäge

▶ Äripäeva TOP 100
esikümne ainsa
uustulnuka, Alexela
Logisticsi juht Heiti
Hääl usub enda
ettevõtete kasvu
lähiajal ▶2,4-5

FOTO: ANDRAS KRALLA

INVESTOR

Facebook sütitab taas investorites lootust

Facebooki aktsia kallines kolme
nädalaga 19 dollarilt 28-le, kuna in-
vestorid usuvad, et ettevõtte suu-
dab mobiiltelefonide kasutajatele
müüdava reklaamiga kasu teeni-
da. ▶20-21

KOHTUASI

Rosimannuste vastu poolemiljonine hagi

Eile esitas Autorollo maakoh-
tu-
le üle 500 000eurose tsiviilhagi,
teiste seas esitati hagi ka keskkon-
naminister Keit Pentus-Rosiman-
nuse ja tema abikaasa Rain Rosi-
mannuse vastu. ▶9

KOHTUMINE

Reformi rahastaja kohtus Savisaarega

Ettevõtja ja Reformierakonna
suurrahastaja Märt Vooglaid koh-
tus esimesel advendil kesker-
akondlasest Tallinna meeri Edgar
Savisaarega, et arutada Viimsi val-
la juhtimise probleeme. ▶10-11

KOLUMN

„Kohatu on näha euroala häda- oruna, mis takistab maailmama- jandusel jõudsamini kasvamast.

Andres Sutt (ESM) põhjendab, miks ei lasu vastutus stabiilse maailmamajan-
duse eest vaid Euroopal. ▶18

TEGIJA

Ivar Siimar

üks inglitest, kes uusi ärisid ilmale aitab

Eile teatas 25 ettevõtlikku inimest, et hakkab jõuluajale sobivalt ingliteks, täpsemalt äriingliteks. Ja et asi ametlik oleks, asutasid nad mittetulundusühingu Eesti Äriinglite Assotsiatsioon. Rohkem äri- kui inglipoolele iseloomulikult on nad oma tegevusele seadnud selged

numbrilised eesmärgid – suurendada tänavu miljoni kroonini küündinud ettevõtete varase faasi investeeringuid kolme aastaga viis korda. Uksed on lahti, kui keegi tunneb, et tahaks oma raha hea ideega, kuid riskantsesse uude ettevõtmisse panna, siis on ta inglite hulka oodatud.

REPLIIK

Reformiparteis käärib

“Kustumatult suur on mure erakonna tuleviku pärast. Ma väljendan oma muret ja mu väikeste silmade all on avatud suu,” algab reformierakondlase Hannes Astoki kiri parteikaaslastele, mis avaldati ka mitmes meediaväljaandes. Astok ei piirdu vaid mure nentimisega, tal on konkreetsed ettepanekud, kuidas olukorda muuta. Astok viitab erakonnale aja jooksul omaseks saanud hoiakute muutmise vajadusele. Aus ja avatud dialoog nii erakonna sees kui ka valijatega on muutunud vaid sõnakõlksuks, tegelikus elus ei toimi see enam pikemat aega. Reformierakonnal on viimane aeg hakata kuulama oma ärksamaid liikmeid.

REFORMIERAKONDLANE
Hannes Astok teeb ettepaneku kasutada praegust kriisi paremaks saamiseks ja edasiminekuks.

PÄEVA FAKT

16.

KUUD on languses eurotsooni tootmisaktiivsus, näitab Markiti ostujuhtide indeks (PMI). Novembri PMI number oli 46,2 punkti, oktoobris oli eurotsooni PMI 45,4 punkti.

AJALOO ILU

Euroala päästmine

Detsembris 2011 kirjutas Äripäev, et Euroala kriisilahenduse piirjooned paistavad, kuid Brüsseli tippkohtumise eelse aja täidavad keerulised kõnelused. Saksa liidukantsler Angela Merkel ei teinud saladust, et rahaliidu toimimiseks tuleb liikmesriikidel osa suveräänsust loovutada. Tähelepanu keskmes oli Merkeli ja Prantsusmaa tollase presidendi Nicolas Sarkozy seisukohtade ühtlustamine.

Hetkeseis. Aasta hiljem on põhitähelepanu Kreekal. Angela Merkel andis mõista, et Saksamaa võib lõpuks nõustuda Kreeka võlgade osalise mahakandmisega. Analüütikute hinnangul ei ole Kreeka võla osalisest mahakandmisest pääsu nii või teisi.

TÄPSUSTUS

Reedese lehe gallupis ilmus poliitik Igor Gräzini arvamus äri-mehe Jaan Puusaagi nime ja pildiga. Äripäev palub eksimuse pärast asjaosalistelt ja lugejatelt vabandust.

TÄNA

Millised on olnud läbi aegade Eesti edukamad ettevõtted?

KUULA KUKU RAADIOST KOHE PÄRAST KELLA 13 UUDISEID

ILLUSTRATSIOON: ANTI VEERMAA

JUHTKIRI

Siseministeeriumis sündis Suure Venna eelnõu

Siseministeeriumis sündinud seadusemuudatuse plaan paneb majutasutustele ülesande saada külastajate andmed poliitsei andmebaasi, hotelliarimehed vastasid plaani põrmustava ühispöördumisega.

Äripäev leiab, et seadusemuudatus on täiesti läbimõtetamata nii idee kui ka teostuse poolest. Demokraatliku riigikorralduse juurde lihtsalt ei kuulu majutasutuste andmete läkitamine otse politseisse.

Majutasutuste juhtidel, kes näevad siseministeeriumi plaanis tööle panna Suurt Venna, kelle valvas pilk laiub inimese üle igal ajahetkel, on õigus. Nõue edastada majutasutuste info poliitsei andmebaasidesse on igal juhul samm poliitsei poole, olgu ministeeriumi põhjendused missugused tahes.

Migratsioonijärelevalve pole hotellide ülesanne. Riigi soovist hotellide andmebaasid enda käsutusse saada võib küll aru saada, sest ebaseaduslik sissekäik on probleem, mis on viimasel ajal teravnenud. Möödunud aastal tuvastati Eesti piiril 81 ebaseadusliku sissekäigu juhtumit ja tabati 130 illegaalset sissekäijat. Aasta tagasi olid needsamad näitajad vastavalt 61 ja 109.

Kuid selle probleemi lahendajad ei pea olema majutasutused. Nende numbrite vähendamine peab toimuma piiril ehk siis poliitsei ja piirivalveametite tegevusalas. Migratsioonijärelevalve tagamine ei kuulu hotellide ja külaliskodade kompetentsi.

Ministeeriumi selgitused ei veena: väide, et tegemist on vaid praeguse registreerimisprotsessi digitaliseerimisega, ei pea paika. See püüab jätta muljet, et sisuliselt midagi ei muutu, tegelikult on muudatus aga põhimõtteline.

Plaanitavad nõuded suurendavad oluliselt

”

Nõue edastada majutasutuste info poliitseile on samm poliitseirii- gi poole.

külastuste registreerimisele kuluvat aega ning eeldavad, et vastuvõtutöötajatel on spetsiifilisi oskusi võltsitud dokumentide äratundmisel, mida neil praegu ei eeldata. Klientide teenindamise protsess veniks pikemaks ja muutuks kliendile ebameeldivaks.

Vähe sellest: löögi alla sattuvad inimeste põhiõigused: õigus vabalt liikuda ja õigus eraelu puutumatusele. Demokraatliku riigikorralduse juurde ei kuulu inimeste käsitlemine potentsiaalsete kurjategijatenä.

Pole usutav, et siseministeeriumis seda ei mõisteta, pigem püütakse oma elu kergemaks teha. Praegusel juhul kahjuks kaalumata, kas plaanitav muudatus on teiste seadustega kooskõlas, ning mõtlemata, missuguse sõnumi see saadab nii Eesti ühiskonnale kui ka meie väliskülastajatele.

Riivab eraelu puutumatust. Tõsi, on olukordi, kus selliste andmete vahendamine on lubatav ja vajalik, ent see toimib ka praegu. Kui poliitseil või kapol on mõne isiku suhtes tekkinud kahtlus, siis saavad nad vajalikke andmeid vastava päringu esitamise järel. Sellisel juhul ei keeldu majutasutused andmeid väljastamast ei praegu ega edaspidi.

Ükski inimene ei eelda demokraatlikus riigis asuva hotelli registreerimislausa oma andmeid kirja pannes, et need saadetakse automaatselt politseisse. Eraelu puutumatuse riive on plaanitava muudatuse puhul niivõrd tugev, et jääb vaid imestada, et muudatuse väljatöötanud ministeeriumi ametnikud, kelle pagasisse peaks kuuluma hea seaduste tundmine ning demokraatliku õigusrõõgi põhimõtete mõistmine, selle üldse välja käisid.

Veel pole hilja plaanitud muudatusele tagasikäik anda. Säärase plaani elluviimine kahjustaks oluliselt Eesti riigi kuvandit maailma silmis. Ning last but not least: ettevõtja ei pea riigi tööd ära tegema.

Valmisfirmade müük, äri- ja mittetulundusühingute asutamine
Firma kätte 24H jooksul! Suur nimevalik!

 www.wasp.ee
info@wasp.ee
Tel. 6 77 01 55
Mob. 51 12 061

Koolitused ja kursused

www.opetajatemaja.ee

oscarrehvid

www.oscarrehvid.ee

Partner, keda võib usaldada!

- Rehvide vahetus ja remont
- Rehvihohtell
- Vanarehvide kogumine

Tallinn, Pärnu, Tartu, Rakvere

TAMREX

PARIMA HINNA JA KVALITEEDI SUHTEGA TALVESAAPAD TAMREXIST!

- LAI LIIST
12 MONDO-
POINTI
- KOMPOSIIT-
TURVANINA
- TÕMBLUKK
SAAPA
SISEKÜLJEL
- APT
TORKEKINDEL
VAHETALD
- THINSULATE
+ KARVANE
VOODER
- KÜLMA
ISOLEERIV
VÄLISTALD

COFRA
BORN TO WORK

COFRA Bragi S3 CI
HRO SRC talvesaapad

art 13600

99 €

Vett hüljavast nahast pealsed, karvane vooder naturaalse villaga, lisaks THINSULATE® B200 külma isolatsioon. Pehmest PU-st anatoomiline sisetald. Cold defender PU/Nitriil välistald (hea vastupidavus madalate temperatuuride juures) talub õli ja mitmeid kemikaale, hea löögisummutus, antistaatilised. Komposiitnina ja APT-tald (metallivaba). Kulumiskindlad tugevdused nina- ja kannaosas. Laia liistuga (12 mondopointi).
Saapa siseküljel tõmblukkl!

- TESTITUD
-30 °C
KÜLMAS
- KOMPOSIIT-
TURVANINA
- KVALITEETNE
ITAALIA
TÄISNAHK
- TEKSTIILIST
TORKEKINDEL
VAHETALD
- THINSULATE
B600
VOODER
- ALUMIINIUM-
KIHIGA
SISETALD
- KÜLMA
ISOLEERIV
VÄLISTALD
- LAI LIIST
12 MONDO-
POINTI
- VEEKINDEL
NAHK
- TEIBITUD
ÕMBLUSED

COFRA
BORN TO WORK

COFRA Muspelli S3 CI WR
HRO SRC talvesaapad

art 13500

125 €

Ülisoojad talvesaapad, millel on veekindlast täisnahast pealsed (kvaliteetne itaalia nahk), tekstiilsisu kaetud aluminiseeritud viildiga, lisaks THINSULATE® B600 külmaisolatsioon. Cold defender PU/Nitriil välistald (hea vastupidavus madalate temperatuuride juures) talub õli ja mitmeid kemikaale, hea löögisummutus, antistaatilised. Cold Barrier anatoomiline sisetald. Komposiitnina ja APT-tald (metallivaba). Kulumiskindlad tugevdused nina- ja kannaosas. Rullõõsid ja lukustid võimaldavad kiiret ja kerget saapapaelte sidumist. Laia liistuga (12 mondopointi).

art 81783

49 €

art NA005

57 €

art 88-451

Tavahind 75 €
67.50 €

art 35140

79 €

art 13570

89 €

art 88-461

99 €

art 13640

106 €

art P710571

189 €

Hinnad sisaldavad käibemaksu 20% ja kehtivad kuni 31.12.2012 või kuni kaupade jätkumiseni.

TAMREX OHUTUSE OÜ

Tel 654 9900 Faks 654 9901 e-post: tamrex@tamrex.ee www.tamrex.ee

TALLINN Laki 5, Pärnu mnt 130, Katusepapi 35	TARTU Aardla 114, Ringtee 37a	PÄRNU Riia mnt 169a, Savi 3	RAKVERE Pikk 2	VILJANDI Riia mnt 42a	JÕHVI Tartu mnt 30	VÕRU Pliiri 2	VALGA Vabaduse 39	NARVA Tallinna mnt 19c	HAAPSAALU Ehitajate 2a, Uuemõisa

Heiti Hääl: Minu ja Alexela Groupi ettevõtete jaoks kõige suurem risk meie ettevõtmises on Eesti riigi risk. See, kui suuri karisid Eesti riik kavatseb sel või järgmisel aastal su teele lükata.

Alexela juht ja osanik

TOP 100

Edukad ootavad uut rekordaastat. Muu Euroopa seis teeb ettevaatlikuks

ALYONA STADNIK
alyona.stadnik@aripaev.ee

500 suurima Eesti firma kogukäive tegi mullu viimase kahe aastakümne rekordi. Edukamate ettevõtete edetabeli ehk Äripäeva TOP 100 esikümnesse pääsenud tõdevad, et rekordaastad on veel ees.

TOP 100 esikümne uustulnukas, ASi Alexela Logistics juhatuse liige ning osanik Heiti Hääl ei tea öelda, millal võiks tulla järgmine rekordaasta Eesti ettevõtete jaoks. "Ma ei oska rääkida kogu Eesti eest. See on tõenäoliselt küsimus majandusministriumile või statistikaametile," märkis ta.

Kuid oma ärisid vaatab ta optimistlikult. "Alexela ettevõtetele on käesolev aasta kindlasti palju parem, kui oli eelmine, ja praegu paistab, et järgmine tuleb veel parem. Seetõttu tundub mulle praegu, et Eesti majandus saab küll ainult ülesmäge minna," kinnitas Hääl.

PRIIT ROHUMAA juhiv VKG on tänavu palka tõstnud kaks korda. FOTO: ERIK PROZES

Edetabeli võitja, Sillamäel haruldasi muldmetalle tootva Molycorp Silmeti juht David James O'Brock-Kaljuvee arvab, et uue rekordini läheb veidi aega. "Kui ma teaksin, millal tuleb uuesti rekordaasta, siis saaksin kohe pensionile minna ning mängiks börsiga. Ma ei oska öelda, ma kardan, et kulub ikkagi mõni aasta," märkis ta.

Molycorp Silmeti kohta ütles O'Brock-Kaljuvee, et ootab uue kaevanduse käikulaskmist. "Selle aasta lõpuks avame kaevanduse Ameerikas, pärast seda on meie tooraine kindlustatud. Võiks natukene oodata, kui hakkame selle toorainega töötama. Raske on öelda, kaua. Alati, kui alustad uue tööstusprotsessiga, siis see võtab aega, aasta," selgitas ta.

Eduka ettevõtte juht peab ennustamist liiga riskantseks. Äripäeva TOP 100 eelmise aasta võitja ja tänavuse teise koha omanik, PKC Eesti ASi juhatuse liige Merle Tõryrvuo nimetas küsimust uuest rekordaastast väga riskantseks. "Isegi parimad majandusanalüütikud ei hakka seda kõva häälega välja ütleva. Mina jääksin ka siin tagasihoidlikuks ning ütlen, et küll see aeg tuleb. Aga millal, ei tih-

„Euroopas tervikuna ei ole majandus jõudnud stabiilsesse seisu ja selles mõttes oleme ka meie väga ettevaatlikud.

PKC Eesti juhatuse liige Merle Tõryrvuo

26,55

miljardi euro eest müüsid eelmisel aastal 500 suurimat Eesti ettevõtet kokku. Buumi ajal, aastal 2008, oli see number 25 miljardit.

2134

miljonit eurot oli Eesti 500 suurima ettevõtte mullune kogukasum. Rekordkasum 2,4 miljardit eurot jäi 2007. aastasse.

ALLIKAS: ÄRIPÄEVA TOPI00

KAANEL5

4. detsember 2012 ÄRIPÄEV

toimetaja Indrek Kald, tel 667 0193, e-post indrek.kald@aripaev.ee

PKC Eesti juhatuse liige Merle Tõryvuo soovib otsida palgakasvu efektiivsuse tõusu kaudu. FOTO: ANDRAS KRALLA

SILLAMÄEL asuva Molycorp Silmeti 600 töötajat on optimaalne arv, juurde eriti ei võrta. FOTO: ERIK PROZES

Ä Üks küsimus Kas tunnete palgasurvet ja plaanite palka tõsta?

HEITI HÄÄL, Alexela juht

Meie transiidiettevõtetes summa summarum on järgmise aasta palgatõus võrreldes selle aastaga umbes 8%. Ma arvan, et see on enam-vähem mõistlik. Kui ettevõttel läheb hästi, siis inimeste hoidmiseks peab seda jagama. Eriti kui sa tegutsed sellised tegevusalal, mis on ohtlik, on väike kaadrivoolavus suhteliselt oluline edu pant.

DAVID JAMES O'BROCK-KALJUVEE, Molycorp Silmeti juht

Töötajate palka me planeerime tõsta niikuinii, kuna meie töötajate palk on Eesti keskmisest allpool. Meil on praegu õige kogus inimesi tööl, juurde eriti ei võta. 600 inimest on õige arv inimesi meile.

MERLE TÕRYVUO, PKC Eesti ASI juhatuse liige

Kui me loome ajalehti, siis seal on neid teemasid väga sageli käsitletud. Surve on kahtlemata olemas, aga seni, kuni ettevõtte tervikuna head kasvu ei näe, tuleb võib-olla palgakasvu otsida läbi efektiivsuse kasvuga. Need kaks sõna peaks käima käsikäes. Kui efektiivsus paraneb, siis kindlasti kajastub see ka töötajate palgas.

Ma ei hakkaks seda lubadust (tõsta palku – toim) praegu andma. Kui meie efektiivsuse näitajad paranevad, siis vaatame, ja see annab meile võimaluse ka seda oma töötajatega jagada. Aga nagu ma ütlesin, kui tulu pool on ebakindel, siis ei saa ka teist poolt ette lubama minna.

PRIIT ROHUMAA, Asi Viru Keemia Grupp juhatuse esimees

Sellel aastal tõstsite palka kahel korral. Järgmise aasta lubadust ei saa välja anda, eelarvete läbivaatamine hakkab praegu pihta. Pilt on väga kirju. On sektoreid, kus on tööjõu defitsiit ja kus sa pead tõstma. On sektoreid, kus on väga selge pakkumine tööturul, ja tuleb vaadata diferentseeritult.

Survet on töötajate poolt tunda. See on täiesti mõisteta, nii elekter kui ka sisendid lähevad inimeste jaoks järjest kallimaks. Ma mõistan, miks inimesed tahavad palka juurde. Aga kui vaadata, mis toimub turul, siis on tööandjana väga raske leida põhjust maksta, sellepärast et sellist väikest kaadrivoolavust ei ole nähtud ammu.

”**Töötajate palka me planeerime tõsta niikuinii.**

Molycorp Silmeti juht David O'Brock-Kaljuvee

”**Kui efektiivsus paraneb, siis kindlasti kajastub see ka töötajate palgas.**

PKC Eesti juhatuse liige Merle Tõryvuo

”**Sellist väikest kaadrivoolavust ei ole nähtud ammu.**

Viru Keemia Grupi juht Priit Rohumaa

ka välja öelda. Usun, et kõige paremad tulemused on alles ees,” lisas ta.

“Praegu on saavutatud kandev stabiilsus, aga nagu kogu Euroopas tervikuna ei ole majandus jõudnud stabiilsuseni, oleme ka meie selles mõttes väga ettevaatlikud,” kinnitas juhtmeköidiste ja ühenduskaablite tootja PKC Eesti juhatuse liige. “Nagu elu ikka käib: sageli mööda sinusoide, üles ja alla ning vahepeal on natukene stabiilsemat aega ka, et kogu aeg mööda mägesid ei sõidaks,” lisas Tõryvuo.

Viru Keemia Grupp ASI juhatuse esimehe Priit Rohumaa sõnul sõltub vastus küsimusele rekord-aasta saabumisest või tulematajäamisest ettevõtlusvaldkonnast. “VKG Grupil on lihtsalt olnud au oma suured investeeringud lõpetada ja käima panna. Sellest tuli oluline käibe kasv. Käibe ja kasumlikkuse kasv oli tõesti 2011. aastal suur,” märkis ta.

Tulevikku näeb Rohumaa optimistlikult. “Ma arvan, et järgmised seitse aastat – kui vaadata meie arenguplaane –, lisandub iga aastaga uusi tootmisvõimsusi, käivet ja kasumlikkust,” kinnitas ta.

Samas pole kõik VKG kontrolli all. “Selge on see, et meie sektorit mõjutab väga palju maailma nafta-

туру hind. Kui ikkagi tulevad tagasi kriisiajad, siis on pool käivet läinud,” rääkis Rohumaa.

Muid olulisi takistusi ta ei näe. “Vaja on mõistvat suhtumist nii riigi kui ka omavalitsuse inimeste poolt. Meie äri nõuab hästi pikka vaadet, väga pikalt investeerimiseks peab olema stabiilne majanduskeskkond, maksukeskkond. Eelkõige ootame ikka riigilt, et sektori regulatsioon oleks palju pikemalt määratletud, et mitte teha valesid investeeringuid,” märkis VKG Grupi juht.

Põhirisk peitub valitsuses ja riigikogus. Ka Heiti Hääl viitas võimalikest takistustest kõneldes riigist. “Kuna me põhiosas ehk transiidi valdkonnas tegeleme sellise tegevusalaga, mis mõningate Eestis mõjukate juhtivoliitikutega arvates ei ole Eestile vajalik, siis vastuoolu ujudes on meie ettevõtte jaoks alati raskem liikuda kui pärioolu minna. Minu ja Alexela Grupi ettevõtete jaoks ongi kõige suurem risk meie ettevõtmises Eesti riigi risk,” kinnitas suurettevõtja.

“Seda, kui suuri karisid Eesti riik sellel või järgmisel aastal su teele lükata kavatseb, mida sa peaksid siis kangelaslikult ületama,” selgitas Hääl.

ÄRILAEN INTRESSIGA ALATES 8% AASTAS!

PERSONAALNE • PAINDLIK • KIIRE

Tutvu täpsemalt tingimustega www.bigbank.ee, vajadusel pea nõu meie spetsialistidega.

1333

www.bigbank.ee/arilaenud

BIGBANK
KIIREIM TEE RAHANI

PÖLLUMAJANDUS

Trigoni piimafarm hakkab laienema.

Eesti riskiinvestoritel võimalus raha mängu panna

RAIVO SORMUNEN
raivo.sormunen@aripaev.ee

Kui möödunud aasta kevadel lubas Joakim Helenius, et viib kaheteistkümne kuu jooksul piimafarmi börsile, siis praegu näeb suurärimees, et Trigon Dairy Farming võtab investeeringuteks raha siiski pankadest ning investoritele tehakse suunatud aktsiaemissioon.

“Praegu pole hea aeg börsile tulla. Ehk mõne aasta pärast, kui oleme saanud regiooni suurimaks piimatootjaks ning turud on praegusest paremas seisus,” tunnistas ärimees.

Küll aga kavatseb Trigon Dairy Farming lähiaastatel Eestis jõuliselt laieneda ja investeerida 20 miljonit eurot, et panna Paide lähedal Väätsal püsti Euroopa suurim piimafarmikompleks.

Investeeringu rahastamiseks võetakse pankadest laenu ja kaasatakse projekti ka investoreid.

Pangad valmis laenu andma. Heleniuse sõnul on kõik Eesti suurpangad põhimõtteliselt huvitatud projekti finantseerimisest. Samuti on vestlusi peetud Skandinaavia ja Šveitsi investoritega. “Eri-

”Euroopas ja Põhja-Ameerikaski poleks teist sellise suurusga lüpsifarmi.

Joakim Helenius oma tulevikukavatsustest. FOTO: ANDRAS KRALLA

ti märkimisväärne ja huvitav on see, et oleme pääsenud ka Eesti suurimate investorite jutule. Oleme rääkinud Eesti riskikapitalistidega, kes haldavad Eesti investorite raha,” seletas Helenius rõõmust pakatava häälega, lisades, et siiani on Eesti kapital kohalike investeeringute rollis pigem tagaplaanile jäänud.

“Mul on hea meel, et järgmises investeermisfaasis võib meile sisse tulla ka kohalikku kapitali, kuna Eesti majanduse potentsiaal on suur. Lisaks näen, et piimaäril ja selle ekspordil on Eestis tulevikku,” märkis Helenius ja lisas, et ka pensionifondide raha sobiks projekti ideaalselt.

Heleniuse sõnul kavatseb Trigon Agri oma piimaüksuse poolitada. “Ühelt poolt me näeme piimatootmist siin Eestis ja teisalt jälle tootmist Venemaal. Praegu me plaanime tootmise laienemist ja investeeringuid just Eestis. Detailplaneeringu protsess on käimas ning siiani on kõik läinud väga hästi. Järgmisel aastal loodame siin alustada Euroopa suurima piimafarmi ehitamist.”

Väätsas kavatsetakse laiendada ja uuendada olemasolevat Saueaugu piimafarmikompleksi, püstitades kinnistule laudad umbes 3600 lüpsilehmale ja 4000 mullikale. “Euroopas ja Põhja-Ameerikaski poleks teist sellise suurusga lüpsifarmi,” lisas Helenius.

Biogaasijaam õhusaaste vähendamiseks. Tootmine kavatsetakse automatiseerida, et saaks korraga hallata niivõrd suurt hulka loomi. Lisaks kavatsetakse ehitada välja biogaasijaam, kuna põllumajandussektoris tekib metaani eraldamise tõttu õhku väga palju kasvuhoonegaase (metaanist eraldub kasvuhoonegaase õhku 23 korda enam kui süsihappegaasi korral – toim).

Helenius oli veendunud, et on vaid aja küsimus, kui Euroopa põllumajanduses hakatakse metaanigaaside emissiooni reguleerima, nagu tööstuses on reguleeritud CO₂ heitmeid. “Selleks peab farmidesse ehitama süsteemid, mis aitavad metaani eraldumist õhku piirata,” selgitas Helenius.

Ä Taust Trigon Dairy Farming

KUULUB praegu täielikult Stockholm börsi põhinimekirjas noteeritud Taani firma-le Trigon Agri A/S, mille põhi-tegevuseks on viljakasvatus Venemaal ja Ukrainas ning piimatootmine Eestis ja Loo-de-Venemaal.

SUUTIS tänu aprillis üle võetud Väätsa Agroga näidata 2012. aasta üheksal kuul 7,08 miljoni eurost käivet (61% enam kui aasta tagasi) ja kasvatada kulumieelset ärika-sumit (EBITDA) 1,30 miljonilt 2,66 miljonile eurole.

Isikud, kes ei täida kohustusi nõuetekohaselt:

Võlgniku nimi	Seotud isikud
AL&S Marketing Grupp OÜ	Anna-Liisa Sepp
Aljonas OÜ	Aghababayan Hovhannes, Avag Movsisjan, Araksya Ghahramanyan
Arco Ehitus OÜ	Priit Hainoja
Avaks Kliima OÜ	Eduard Štšetin
Balt-Komz-Service AS	Mihhail Zenov, Irina Batajeva
Eidola OÜ	Henry Nurmik
Faabula AS	Pavel Kondratenko
GlobalEhitus OÜ	Hannes Toots
Green Box Pro OÜ	Pjotr Zatsjevin
Kaleva Consult OÜ	Hendrik Laaneoks, Keio Rubli
KLG Eesti AS	Alex Kokk, Alar Lõhmus
KXM OÜ	Sergey Levichev
Living.ee OÜ (www.living.ee)	Anni Talts

Võlgniku nimi	Seotud isikud
Marhold Grupp OÜ	Liis Mäll
Marvic Trans OÜ	Marko Vahimets
Mõrgi Tee OÜ	Ellen Peedo
ProGroup Holding OÜ	Jaak Lippmaa, Huang Zheng
Pöldnik & Metsnik OÜ	Gerli Laan
Ransen Grupp OÜ	Janar Kurisoo
Rebuco OÜ	Aivar Roostik
S-Logistics OÜ	Priit Silland
Sirkel Fabrics OÜ	Mati Sirkel
Snowdog Records OÜ	Ander Ild
Spotex Finance OÜ	Aleksandr Tšingisser,
Steel Nail OÜ	Rita Savenkova
TurboMootor OÜ	Ahto Päid
	Ilmar Toomsalu

INKASSO / VÕLAREGISTER / NÕUETE OST / MEELDETULETUSKESKUS / ÕIGUSBÜROO / SÜVAMENETLUS

Julianus Inkasso OÜ • www.julianus.ee
Telefon +372 681 4400 • E-mail: inkasso@julianus.ee • A.Weizenbergi 20, 10150 Tallinn

Julianus
INKASSO

Jaan Mölder mõisteti tingimisi vangi

Harju maakohus mõistis eile Paldiski endise linnapea Jaan Möldri ametiisikuna omastamise ja usalduse kuritarvitamise eest kaheks aastaks tingimisi vangi.

Delfi vahendas, et Möldrilt võeti lisakaristusena kaheks aastaks ära õigus töötada avalikus teenistuses varaliste väärtuste liikumise korraldamisega seotud ametikohal.

Liitkaristusena määrati Möldrile kaks aastat vanglakaristust, mida ei pöörata täielikult täitmisele, kui Mölder ei pa-

ne 3aastase katseaja jooksul toime uut tahtlikku kuritegu.

Lisaks mõisteti Möldrilt Paldiski linnavalitsuse kasuks 80 314,06 eurot tekitatud kahju katteks ja 3054,31 eurot kriminaalmenetluse käigus tekkinud kulude katteks. Samuti peab Jaan Mölder tasuma riigituludesse menetluskuludeks sundraha 435 eurot.

Samas jättis kohus Paldiski linnavalitsuse tsiviilhagi 9551,78 eurot rahuldamata ning tsiviilhagi 49 098,78 eurot läbi vaatamata.

Süüdistuse järgi koondas Mölder 2009. aasta oktoobris ja novembris vahetult enne linnapeametist lahkumist näilikult oma lähedalseisvad ametnikud, kellest suur osa jätkas linnavalitsuses töötamist, ja maksis neile enne töölt lahkumist ka preemiat. Samuti vabastas Mölder isikliku sooviavalduse alusel ametist kaks abilinnapead ja maksis neile lahkumishüvitist.

Mölder oli Paldiski linnapea väikeste vahedega alates 1994. aastast kuni 2009. aastani.

ARIPAEV.EE

Kes oleks osanud seda ennustada?

Maailm on ettearvamatu koht. Rahvusvahelised turud muutuvad kiiresti, trendid tulevad ja lähevad. Uute võimaluste leidmine on ettevõtetele tähtsam kui kunagi varem. Samas tuleb olla piisavalt ettenägelik, et vältida võimalikke riske. Seetõttu loome meie uued standardid, mille järgi me aitame oma klientidel teha julgeid, riigipiire ületavaid ja pikaajalise mõjuga otsuseid. Kui Sa tahad teada, kuidas me saame Sinu rahvusvahelist äri optimeerida ja tugevdada, siis vaata newstandards.ee.

Danske Bank

New Standards

TRANSPORT

Riik vähendab veeteetasusid.

Transiidifirmad suurt leevendust ei tunneta

ALYONA STADNIK
alyona.stadnik@aripaev.ee

Riigikogu majanduskomisjon otsustas vähendada veeteetasusid, lisada soodustusi ja leevendada tasu maksmise korda. Ehkki seda on rohkem, kui valitsus algselt kavandas, peab transiidifirma DBT juht Volohhonski muudatusi noaga selga löömiseks.

Komisjon tahab ka seaduse jõustumine poole aasta võrra edasi lükata – 1. jaanuarilt 1. juulile.

“Pingutasime, et leida kompromissi riigieelarve tasakaalu ja veeteetasude vahel, mille järsk tõus mõjaks majandusele halvavalt,” kommenteeris muudatusi majanduskomisjoni esimees Kaia Kallas.

“Kuigi merendus ei moodusta protsentuaalselt Eesti majandusest suurt osa, sõltuvad selle sektori elujõulisusest mitu teist olulist valdkonda nagu turism, laevaehitus, transiit jm. Peame silmas pidama, et meie ettevõtjad ei kaotaks tasude tõusu tagajärjel konkurentsivõimet,” märkis ta.

Kallas ei osanud vastata küsimusele, kui palju riik kavandavate muudatustega maksu kogub. “Tegelikult on niimoodi, et kui me praegu otsustasime teisiti, kui oli majandus- ja kommunikatsiooniministeeriumi ettepanek, siis nad peavad arvutused ümber tegema. Peame eelarvest need kohad leidma, millega muudatustest tulenevaid puudujääke katta,” märkis Kallas.

Ta lisas, et see summa peaks selguma homme. “Meie komisjon eelarvega ei tegele ja need kohad peab leidma ministeerium. Loomulikult me ei saa

12.

detsembril tulevad lõpphääletusele Meresõiduohutuse seaduse muutmise seaduse eelnõu (283 SE) muudatused.

Tasub teada Mida otsustati?

Majanduskomisjoni muudatus- te kohaselt vähendatakse huvi- reise sooritavate reisilaevade ja 1A jääklassiga laevade veeteeta- su ühikuhinda ning tanklerite ja muude kaubalaevade veeteeta- sude maksimaalset suurust ühe reisi kohta. Eesti sadamaid vähemalt viis korda kuus külastavatele reisi-

laevadele tehakse erisus iga- kuiste maksete näol, nii saab maksmist jaotada kogu kalend- riaastale. Ka võimaldatakse re- monti saabunud laeva eest ta- suda veeteetasu vaid 50% keh- testatud tasumääradest. Eelnõuga kehtestatakse tuletor- nitasu ja navigatsioonitasu ase- mel ühtne veeteetasu. Samuti

muudetakse täielikult seni keh- tinud tasude arvestamise alu- seid, kuna minnakse üle ühel ko- gumahutavusühikul (1 GT) põ- hinevale tasu suurusle, mille- ga korrutatakse laeva koguma- hutavus. Veel kehtestatakse piirmäärad, millest suuremat veeteetasu laev maksma ei pea.

ESTEVE Termi- nal ASi juha- tuse esimees Üllar Raadi sõnul on küll viisakas muu- datustest aas- ta aega ette öelda, ent ka pool aastat on oluliselt parem kui mitte midagi.

FOTO: RAUL MEE

halvendada eelarve tasakaalu. Vaatame, mis edasi saab,” lausus Kallas.

Transiidifirmade seisukohad vastuolulised. Transiidifirma DBT juhatuse esimees Vladimir Volohhonski uues korras leevendust ei näe. “See on ikkagi noaga selga löömine, mida valitsus teeb. See ei ole leevendus. Veeteetasud tõusevad meie jaoks ikkagi 450%. Vahet ju ei ole, kas 600% või 450%,” oli Volohhonski pahane. “See on vassimine, majandusministeerium oleks pidanud tege- ma analüüsi ja arvutama, enne kui nad seaduse- muudatust tegid, ning näitama, kuidas nad ar- vutasid.”

DBT ettepanek majanduskomisjonile oli, et sel- liseid muudatusi ei tohiks üldse teha, sest neil on riigile väga valusad tagajärjed. “See, et lükkasid pool aastat edasi, ei ole samuti leevendus. Seadu- se järgi nad poleks tohtinud seadust uuest aastast vastu võtta, sest rohkem kui kuu aega tuleb ette öelda,” selgitas ta.

Volohhonski sõnul tuleb nüüd mõelda, mida

teha, et konkurentsivõimet säilitada. “Praegu on nii, et investorid, k.a kaubaomanikud, maksavad need tasud kinni, aga mida nad vastu saavad? In- vestor peab vaatama tulevikku ja teadma, mida ta investeerigu eest saab. Investorid pööravad aga pigem selja ja lähevad teiste sadamatesse. Ilmselt algab nende muudatuste tõttu nüüd kohtuasjade kett,” lausus ta.

Esteve Terminal ASi juhatuse esimees Üllar Raad pidas majanduskomisjoni otsust positiivseks, sest kui see oleks vastu võetud sellisel määral, nagu esialgu planeeriti, oleks see olnud konkurentsivõi- mele kohutav ja kahjustanud mainet.

“Väga hea, et seda seadusemuudatust pool aas- tat edasi lükati. Kui nad leevendasid tasusid poole võrra, siis see tekitab ka poole võrra vähem peava- lu,” sõnas Raad. Ta tõdes, et oleks muidugi parem olnud, kui seadusemuudatus võetaks vastu 2014. aastal. “Aasta aega on viisakas ette öelda, aga ka pool aastat on oluliselt parem. Täiesti vastuvõeta- matu oleks kuuajase etteteatamisajaga maksutõus rakendada,” märkis ta.

Inglismaa (UK) > BeNeLux > Saksamaa > Prantsusmaa > Taani

Täis- ja osakoormate import-eksport megahaagistega

AS Olbtar > www.olbtar.ee > olbtar@olbtar.ee > 731 1791 > 53 334 417

Rosimannustel kaelas üle 500 000 eurone hagi. Tõendiks kirjavahetus

KADRI JAKOBSON
kadri.jakobson@aripaev.ee

Eile esitas Autorollo, keda esindab advokaadibüroo LEXTAL, Harju maakohtule üle 500 000eurose tsiviilhagi. Teiste seas esitati hagi ka keskkonnaminister Keit Pentus-Rosimannuse ja tema abikaasa Rain Rosimannuse vastu.

Pankrotitoimkonna esimehe Ingmar Pärna sõnul esitas toimekond Harju maakohtule ligi poole miljoni eurose tsiviilhagi Keit Pentus-Rosimannuse, Rain Rosimannuse, Väino Pentuse, Siim Roode, firma Roode&Partnerid ja advokaadibüroo MAQS vastu.

“Need isikud on seoses Autorollo pankrotiga kasutanud oma mõju ettevõtte juhatusele ja põhjustanud sellega kahju nii Autorolole kui ka võlausaldajatele,” ütles Pärn.

Kiri tõendab seotust. Ta lisas, et ühe olulise tõendina on neil olemas kirjavaetus, mille kohaselt olid Keit Pentus-Rosimannus, Rain Rosimannus ja Siim Roode ettevõttes toimunuga kursis. Ta tsiteeris näitena Pentus-Rosimannuse 2010. aasta 20. aprillil saadetud e-kirja Autorollo raamatupidajale.

“Nagu te ilmselt teate, pole

OLEMASOLEVATE tõendite põhjal on pankrotitoimkonna esimehe Ingmar Pärna sõnul Rosimannuste seotus kohtuasjaga tõendatud. FOTO: ERIK PROZES

firma seis eriti kiita ja tegeleda on vaja paraku iga päev. Nende asjaolude sunnil olen sunnitud nii kaua ise, koos paari nõustajaga, sellega tegelema, kuni Väino tervis taastub. Janos Silamaa (Autorollo juhatuse liige – toim) on asjaga kursis. Palusin teilt nii kiiresti kui võimalik edastada Autorollo ostu- ja müügi reskrontod (õige peaks olema

reskonto-laekumised ja -maks-mised – toim), samuti Autorollo põhivarade, võlgade ja laenujääkide nimekiri,” kirjutas Pentus-Rosimannus.

Pärn selgitas et nad esitasid tsiviilhagi olemasolevate tõendite põhjal, mille üheks osaks ongi mahukas kirjavaetus. “Olemasolevate tõendite valguses on hagi põhjendatud,” ütles Pärn.

Ä Taust
Autorollo pankrot
Eelmisel nädalal kirjutasime, kuidas keskkonnaminister Keit Pentus-Rosimannuse isa firmast Autorollo viidi väidetavalt pankroti ajal firmast välja autopark ja anti kahtlaseid sularahalaene.

VÕLAKRIIS

Kreeka käivitab võlakirjade tagasiostud

Kreeka käivitas eile võlakirjade tagasiostud, mis on olulisim osa keerulisest Kreeka võlakoori vähendamise kavast. Võlakirjade tagasiost peab andma enam kui poole (11 protsenti) laenuaaga alanemisest praegu prognoositud 144 protsendilt SKPst 124 protsendile aastaks 2020. Selleks vajalikud vahendid – umbes 10 miljardit eurot – tuleksid Kreeka teisest abipaketist, vahendas agentuur Bloomberg. Kui tehing ei õnnestu, tuleb rahandusministril läbirääkimiste laua äärde naasta. Tagasiostu edu on küsimärgi all, kuna võlakirjaomanikud ei pruugi olla huvitatud võlakirjade müügist suure allahindlusega, kui nad saavad neid hoida ka kuni lunastustähtaja saabumiseni, ütles agentuurile Bloomberg ING panga ökonomist Carsten Brzeski.

TEHNOLOOGIA

Pilveteenuse kontor avab Eestis ukse

Euroopa pilvandmetöötuse teenusepakkuja Cloudmore otsustas Eestis esinduse avada. Cloudmore'i otsusele aitas kaasa Ettevõtluse Arendamise Sihtasutuse (EAS) väärtuspakkumine Eesti eeliste kohta. “Eesti võitis, sest riigi ettevõtluskultuur ühtib Cloudmore'i väärtustega ja väärtuspakkumine oli arusaadav, rääkimata sellest, et lend meie Stockholmist peakontorist kestab veidi alla tunni,” selgitas Cloudmore'i tegevjuht Michael Wicander. “President Toomas Hendrik Ilves hakkab Euroopa Komisjoni kutsel juhtima Euroopa pilvandmetöötuse arendamise nõukoda, mis tõttu peab Eesti selles vallas oma pädevust suurendama,” kommenteeris EASi juhatuse liige Martin Hirvoja. Cloudmore võimaldab ettevõtetel ja organisatsioonidel muuta üleminek pilveandmetöötusele sujuvamaks.

EUROLÄTIS

Läti rahvuslased kahtlevad euroga liitumises

Läti valitsuskoalitsiooni kuuluv Rahvuslik Liit Kõik Läti Eest! – Isamaale ja Vabadusele/LNNK ei ole veel otsustanud, kas toetada Läti liitumist euroga 2014. aastal, vahendas üleeile Läti TV3. Partei parlamendifraktsiooni juht Einārs Cilinskis ütles, et partei pole liitumiskuupäeva suhtes seisukohta võtnud. Viis sama partei parlamendisaidikut pole kindlad, kas Läti ikka peaks 2014. aastal euroalale pürgima, vahendas agentuur Bloomberg. 2008. aastal sundis Lätit eurole ülemineku plaanist loobuma inflatsioon. “Läti ei suuda väga pikka aega inflatsiooni väga madalal hoida,” tunnistas Läti rahandusminister Andris Vilks.

Piirideta tööandjapensioni saad Nordeast!

Nordea Life & Pensions pakub Põhja- ja Baltimaades terviklikku tööandjapensioni lahendust, mis ei tunne riigipiire. Tegu on unikaalse võimalusega, mis teeb rahvusvahelise haardega firmadele oma töötajate motivatsioonipaketi haldamise varasemast oluliselt mugavamaks ja kiiremaks.

Alates 2012. aastast kehtib ka Eestis tulumaksusoodustus ettevõtete poolt tehtavatele tööandjapensioni sisse maksetele.

Uuri, kuidas see enda firma ja töötajate kasuks tööle panna – helista 1773 või vaata www.nordea.ee

Tutvu tingimustega www.nordea.ee ning vajadusel konsulteeeri pangatöötajaga telefonil 1773. Nordea pensionitoodete pakkujaks Eestis on Nordea Pensions Estonia AS.

Nordea
Koos loome uusi võimalusi

POLIITIKA

Reformi suurrahastaja kohtus Savisaarega.

Vooglaiu sõnul olid kõne all valla probleemid

KAISA GABRAL
kaisa.gabral@aripaev.ee

Ettevõtja ja Reformierakonna suurrahastaja Märt Vooglaid kohtus esimesel advendil Tallinna meeri Edgar Savisaarega, et enda sõnul arutada Viimsi valla juhtimise probleeme.

Linnapea Edgar Savisaar jäi kommentaarides napolisõnaliseks. Diplomaatilise korpuse vastuvõtul raekojas tegi Savisaar kiirelt minekut ning üritas Äripäeva eest minema pääseda. Kuna kohtumine Vooglaiuga oli linnapea päevakavas kirjas, siis Savisaar seda ei salanud, vaid vastas, et plaanitakse rääkida advendist. "Miks te arvate, et advendi ajal ei räägita advendist? Õppige teie ka! Joulude ajal rää-

Ajan eelkõige Viimsi asja. Ja ma loodan, et äkki ka Keskerakond näeb sarnaselt Viimsis probleeme.
ettevõtja, Reformierakonna Viimsi piirkonna juht Märt Vooglaid

gitakse jõuludest. Vaadake, missugune õhtu on, ei ole liiga tuuline, ei ole liiga külm, on just selline, nagu peab olema," lausus Savisaar autosse kiirustades ning küsimust ignoreerides.

Vooglaid: mina valgustasin. Märt Vooglaid lausus telefonis, et jututeemaks Savisaarega oli Viimsi vallas toimuv ja ta rääkis linnapeale vallas toime pandud "naljakatest skeemidest". "Ajan eelkõige Viimsi asja. Ja ma loodan, et äkki ka Keskerakond näeb sarnaselt Viimsis probleeme," lausus ta. "Mina valgustasin, Tallinna linnapea ei tea ju ilmselt Viimsi probleemidest midagi. Aga me tunneme ju Savisaarega teineteist peaaegu 20 aastat. Aeg-ajalt ka kohtume," kirjeldas Reformierakonna Viimsi piirkonda juhtiv Vooglaid kohtumist linnapeaga.

"Esimene infovahetus on toimunud ja võib-olla lähinädalatel on mingisuguseid muudatusi või seisukohti kujunemas," rääkis Vooglaid. Keske-

kond peab tema sõnul asjad endale selgeks tegema. "Võib-olla ma olen lihtsameelne, kuid ajakirjanikel on skeemifobia, et kogu aeg peab skeem taga olema," lisas ettevõtja.

Viimsi vallavolikogu esimehe Arne Jõgimaa sõnul vaatab Vooglaid asju oma mätta otsast. "Vooglaid pole konkreetselt millegagi ju süüdistanud. Ja kui tulevad ka need umbusaldusavaldused, siis seal on kirjas, et ma olen mõjutanud ja soosinud Esmar Ehitust. Ma küsisin otse umbusaldusavalduse esitajate käest, et kui mina, Arne Jõgimaa, olen soosinud ja mõjutanud, siis palun öelge need nimed. Umbusaldajad seda teha ei osanud," rääkis Jõgimaa.

Jõgimaa näeb võimupöörde soovi. "Või on see siis Vooglaiu poliitiline tahe teha võimupööret. Saada ise niiditõmbajaks," lausus volikogus Viimsi ettevõtjate liitu esindav Jõgimaa. Ta lisas, et Voog-

ETTEVÕTJA
Märt Vooglaiu sõnul tunneb ta keskerakondlasest Tallinna linnapead Edgar Savisaart üle 20 aasta ja on varemgi temaga kohtunud. FOTO: VEIKO TÖKMAN

TALLINNA LASTEHAIGLA TOETUSFOND

Näita oma kuldset südant

ja aita Tallinna Lastehaigla muretseda uus röntgeniaparaat

Helista telefoninumbritel:

900 7705 5 € annetus
900 7710 10 € annetus
900 7715 25 € annetus

Annetusi saab teha kas ühekordse- või püsikorraldusena Tallinna Lastehaigla Toetusfondi pangavarvetele:
Swedbank a/a 221001137609; Nordea pank a/a 17000265265; SEB a/a 10220026847017;
Sampo pank a/a 333306720007. Kõige lihtsamalt läbi kodulehe **www.toetusfond.ee**

Oviir: Eesti Energia tõenäoliselt rikkus seadust. Vead riigihankel

Eile vastas riigikogus arupärimisele riigikontrolör Mihkel Oviir, kelle hinnangul rikkus Eesti Energia uute põlevkivienergiaaplokkide rajamisel riigihangete seadust ja et majandusminister Juhan Parts teadis sellest.

Parts lükkas eile ümber väite, et tema seaduserikkumisest midagi teadis.

Oviiri hinnangul rikuti eduka pakkumuse väljaselgitamisel riigihangete seadust tõenäoliselt kahel juhul. "Esiteks ei vastanud ainuke vastavaks tunnistatud Alstomi pakkumine päris igas aspektis hanketingimustele. Mittevastavus seisnes eelkõige selles, et Alstom soovis oma pakkumuses hankedokumen-

tides lubatust erinevaid makse- ja trahvitingimusi," loetles Oviir. "Ja teiseks. Võitjaga asuti läbi rääkima, et muuta neid hanketingimusi, mis ei olnud läbiarvutatud ja mida poleks tohtinud muuta."

Hoolimata pakkumuse nõuetele mittevastavusest asuti Alstomiga läbirääkimistesse ja sõlmiti leping. Seejuures nähtub Eesti Energia nõukogu koosoleku protokollist, et nõukogu mõistis, et hankemenetluses tehtud otsused on seadusega vastuolus.

Riigihangete korralduse üle teeb järelevalvet rahandusministerium, kes ei pidanud vajalikuks menetlust algatada. Prokuratuuri saadetud avaldus karistusseadustiku rikkumise koh-

ta edastati kapole, kes ei leidnud, et mõne ametiisiku käitumisel oleksid ilmnunud kuriteo tunnused.

"Kui küsite, kas majandus- ja kommunikatsiooniminister teadis või ei teadnud riigihangete seaduse rikkumisest, siis vastus on, jah teadis. Eesti Energia juhatus kinnitas riigikontrollile, et ministrit informeeriti enne lepingu sõlmimist kõikidest riskidest," lausus Oviir. Sellele väitele vaidleb majandusminister Juhan Parts kategooriliselt vastu. "Riigikontrolli väide, et olin teadlik võimalikust seaduse rikkumisest Auvere elektrijaama hankel, on vale," vahendas ministerium Partsi sõnu.

ARIPAEV.EE

laiul on mängus isiklikud huvid. “Ta tahtis oma maatükile, kus asub ka tema kodu, ehitada metsarannaalale eramuid, ja teine soov oli, et tal on Muuga sadama juures Pööli maaüksus, mille ta on osavalt teiste nimede taha ära varjanud, et ta tahaks sellele rakendust leida. Viimsi vald on sellele seni vastu olnud. Kui mina ütlen nendele “ei”, siis ma olengi tülikas inimene,” rääkis Jõgimaa, milliseid ambitsioone väljendas Vooglaid temaga kohtudes.

Pürgib taas ametisse. Volikogu juhi sõnul on tal täiesti ükskõik, mis järgmisel volikogu istungil saab, kas teda üritatakse uuesti umbusaldada või mitte. Samas ütles Jõgimaa, et ilmselt kandideerib ta veel. “Eks vaatame, kas hääled tulevad siis Vooglaiule või mulle,” lisas ta.

Viimsi vallavolikogu reformierakondlasest liige Jaak Salumets pole Vooglaiu-Savisaare kohtumisega enda sõnul kursis. “Kuulen teie käest seda

esimest korda. Vooglaid on ju Viimsi PKO (Reformierakonna piirkondliku organisatsiooni – toim) juhataja, siis tal on õigus ükskõik kellega rääkida,” lausus Salumets.

Vooglaid tunnistas, et paljudes küsimustes on Keskerakond palju aktiivsemalt sõna võtnud, kui Reformierakond võiks, näiteks mis puudutab Eesti-Vene ärisuhteid. “Ega see tähenda, et kui ma täna saan kokku Edgar Savisaarega, siis ma olen Keskerakonna pooldaja, ja kui ma homme saan Sven Mikseriga kokku, siis ma olen sotside pooldaja. Ma olen 100% Reformierakonna patrioot. Sõltumata sellest, kui palju pori Äripäev täna peale loobib. Loomulikult on erakonnas vaja ka vigade parandusi teha, kuid ma jään sinna loodetavasti veel pikaks ajaks,” rääkis Vooglaid ning rõhutas, et tema ei aja suurt poliitikat. “Advendi ajal räägitakse ikka advendist,” kommenteeris ta naerdes Savisaare versiooni nende kohtumisest.

Urmas Arumäe: käidi Keski häält küsimas

Endise Viimsi vallavanema ja praeguse Viimsi volikogu liikme Urmas Arumäe sõnul võis Märt Vooglaid rääkida Edgar Savisaarega taas kord Viimsi volikogu esimehe Aarne Jõgimaa umbusaldamisest.

“Keskerakonnale kuulub volikogus üks hääl. Kunagi olin mina ka Keskerakonnas, kuid üle aasta ma enam seal ei ole. Minul oli konkreetne diil Savisaarega, kuid kuna ta vedas mind alt, siis polnud mul enam maailmavaateliselt põhjust seal olla. Meil oli selge kokkulepe, et ta viib mind riigikokku, nagu ta ise pakkus, kuid ta ei teinud selleks midagi,” märkis Arumäe.

“Keskerakonna hingeelust mina ei tea midagi. Samas ma tean, et kui toimus Jõgimaa eelmine umbusaldamine, siis kirjutas ka Keskerakond sellele alla. Nüüd on kavas sama isiku suhtes uus umbusaldamine, ma arvan, et käidi seda Keskerakonna häält küsimas (Arumäe vihjab Vooglaiu ja Savisaare kohtumisele – toim). Järgmisel volikogu istungil antakse umbusaldus uuesti sisse,” lisas Arumäe.

“Ma olen seda meelt, et ühelegi kohale ei tohiks inimesed liiga kauaks jääda. Mulle tundub, et praegune Viimsi koalitsioon on ametis olnud liiga kaua. Ühelt poolt stagnatsioon ja teiselt poolt ideede puudus. Juba selle pärast tuleks inimesi aegajalt vahetada,” rääkis Arumäe. “Igal juhul ei tohiks valla võim olla fundamenteeritud ühe või teise erakonna kätte. Erakondadel ei tohiks üldse olla omavalitsustesse asja, see on inimeste asi, muretseda oma kodukoha pärast,” lisas ta.

EUROLIIT

Ekspert: euroala oma eelarve oleks ennatlik

Rootsi majandusprofessor Lars Calmfors hoiatab, et euroala riikide avalik arvamus ei pruugi selliseks asjaks nagu euroala oma eelarve ja tihedam eelarvekoostöö valmis olla – samas pangandusliitu ollakse ilmselt paremini valmis aktsepteerima, sest rahulolematust pankadega on suur.

Nii soovitabki Calmfors Rootsi päevalehe Dagens Nyheter arvamusartiklis keskenduda pigem pangandusliidu valmishitamisele, mis ei seostu euroala riikide kodanikele sedavõrd rahvusliku suveräänsuse küsimustega nagu otsustamine oma riigi eelarve üle. Eelarvepoliitika tsentraliseerimist Calmfors praegu aga ei toeta – euroala riikide avalik arvamus ei ole selleks valmis, ei mõista seda ja võib mässu tõsta.

INVESTEERIMINE

Parts: arenduskulude kasv unistuse tasemel

Majandus- ja kommunikatsiooniminister Juhan Partsi sõnul näitab viimaste aastate arendus- ja innovatsioonikulude kasv, et majanduses on toimumas struktuursed muutused, millest viimasel aastakümnel on unistatud. “2,41% SKPst ei ole küll innovatsioonipõhise majandusega riikide kõrgliiga, aga viimaste aastate tempo mõjutab majandust juba reaalselt,” ütles Parts. Olulisimaks mõjutajaks oli õlitööstuse investeeringud, mis kasvasid ligi viis korda, 125 miljoni euroni. Lisaks näitasid suurt arendus- ja innovatsioonikulude kasvu põhifarmaatsiatoodete ja ravimpreparaatide tootmine (ligi 13 korda, 3,2 miljoni euroni), telekommunikatsioonisektor (kaks korda, 5,9 miljoni euroni) ning elektriseadmete tootmine (1,5 korda, 4 miljoni euroni).

PÖLLUMAJANDUS

Rohkem teravilja ja piima, vähem liha

Tänavuse kolmanda kvartali ülevaatest selgub, et võrreldes möödunud aasta sama perioodiga on kasvanud teravilja- ja piima-, kuid vähenenud lihatoodang.

Üle 10% on tõusnud teravilja ja liha kokkuostuhinnad, vahendas põllumajandusministeerium. Põllumajandussaaduste tootjahinnaindeks langes kolmandas kvartalis võrreldes möödunud aasta sama perioodiga 2,9%. 7,2% langesid loomakasvatussaaduste ning 6,2% tõusid taimekasvatussaaduste tootjahinnad.

“Nende tulemuste valguses on hea meel tõdeda, et vaatamata aina keerulisemale majanduskeskkonnale on tootjad suutnud tootmise efektiivsemaks muuta ning rohkem toota,” kommenteeris põllumajandus- ja maaelupoliitika asekancler Illar Lemetti.

RAHAPESU

Mastaapses kohtuasjas Vene tunnistajad

Kui kohus hakkab uue aasta kevadel Tallinnas arutama Eesti ilmselt mastaapsemat rahapesusüüdistust, tahab süüaluste kaitsja näidata videolingi vahendusel tunnistajaid Venemaalt ja tõendada, et äri võtmefiguurid asusid hoopis seal. Aprillis hakkab Harju maakohus arutama üleilmset kõlapinda tekitanud nn GhostClicki kaasust, kus kohtu all on Tartu arvutispetsialist, kunagi Äripäeva poolt auhinnatud IT-firmat Rove Digital juhitud Vladimir Tšaštšin, tema ema Valentina Tšaštšina ning veel kolm noort meest, kirjutas Postimees. Riigiprokurör Piret Paukštys süüdistab neid kõiki rahapesus ja kuritegelikkus ühendusse kuulumises.

raamatupidaja.ee

25. jaanuaril

Nordic Hotel Forum

Lektor:
OLAVI JÄNES,
advokaadibüroo
Casus nõunik

Lemmiklektori loeng:

Üüri- ja rendilepingu eristamine ning võla sissenõudmine

Käsitlemisele tulevad teemad:

Üürilepingu ja rendilepingu olemus ning omavaheline eristamine:

- üürilepingu ja rendilepingu olemus ja kasutusala
- omavahelise eristamise alused
- olulisemad sisulised küsimused

Lepingust tuleneva võla sissenõudmine:

- võla olemus ja võimalik struktuur
- võla ennetamise ja ohjamise võimalused
- viivis, leppetrahv ja tagatised
- kohtumenetluse aspektid

Soodushind registreerimisel kuni 18.01.2013 on 169 eurot (km-ga 202,8 eurot).

Tavahind 199 eurot (km-ga 238,8 eurot).

Kiire reageerija erihind kuni 21. detsembrini on 159 eurot (km-ga 190,8 eurot).

Registreerimine veebis **www.raamatupidaja.ee** või telefonil 667 0411.

Projektijuht Anne-Ly Raudhein, tel 667 0107.

Äripäev

12. detsembril Kreutzwald Hotel Tallinnas

**ÄRIPÄEVA
SEMINAR**

Juhatuse liikme vastutus – milline on praktika?

9.30–10.00 Registreerimine ja hommikukohv

I Juhatuse liikme kohustused ja vastutus 10.00–11.00 Juhatuse liikme ülesannete piiritlemine.

Raidla Lejins & Norcou partner, ühinguõiguse ja tehingute valdkonna juht
SVEN PAPP

11.00–11.45 Juhatuse liikme peamised finantskohustused.

Eesti Finantsteenuste Agentuuri juhatus
liige **ELLEN TOHVRI**

11.45–12.30 Juhatuse liikme vastutus maksuhalduri ees.

Maksu- ja Tolliameti juriidilise osakonna peajurist **KAROLIN LORENTS**

12.30–13.30 Lõuna

II Juhatuse liige ja raskustes ettevõtte 13.30–14.00 Juhatuse liikme vastutus äriühingu maksuvõlgade eest.

Raidla Lejins & Norcou maksunõunik **VILLY LOPMAN**

14.00–14.30 Juhatuse liikme vahendid kindlustunde tagamiseks.

Eraõiguse õppejõud **ANDRES ÕIGE**

14.30–15.00 Kogemuslugu

Äripäev

Soodushind kuni 07.12 169 eurot (km-ga 202,8 eurot)

Täishind alates 07.12 199 eurot (km-ga 238,8 eurot)

Registreerimine telefonil 667 0411 või **registreerimine@aripaev.ee**

RAIDLA LEJINS & NORCOUS

JÕULUD

Ära jätta pakisaatmist viimasele hetkele.

Maht mitmekordistub

MARILIIS PINN
kaasautor

Et pakid ja kaardid õigeks ajaks kohale jõuaks, paluvad kullerettevõtted saatjatel juba praegu postitamisele mõelda. Välismaalt jõuab Eestisse iga päev juba ligi tuhat aastalõpusaadetist. Palju on pakke internetikaubamajadest, kust on leitud esemed jõuluvana kingikotti.

Isegi kulleriga kohtumiseks, et koostööpartneritele pakid teele panna, ei pruugi aega jaguda. "Läheneb aeg, kui igaüks soovib kingitusi teha ja saada. Aastalõpusaginas on aga kõigil kiire ja ise kõiki pakke kohale viia ei jõua," möönis Inge Suder Eesti Postist. Tema sõnul on jõul ajal pakiautomaat mugavaim kanal, siis ei pea aastalõpusaginas kulleriga kohtumiseks eraldi aega leidma, vaid võib mis tahes ajal Post24 automaadi juurest läbi hüpata.

"Võrreldes teiste riikidega on Eestis ühe inimese kohta kõige rohkem pakiautomaate, mis teeb saadetiste edastamise eriti lihtsaks ja mugavaks," kinnitas Suder.

Pakke veetakse jõululaupäevalgi. Itella Smartposti tegevjuht Risto Eelmaa soovib jõulukinkidega võimalikult vara tegelema hakata, sest mida varem kingimure lahendatud saab, seda kergem on pühade ajal. "Aga teisalt võtame kui paratamatust, et meie jaoks kõige kiirem aeg on ikkagi vahetult jõuludele eelnev nädal. Smartpost toimetab pakke kohale üle Eesti veel ka jõululaupäeval, 24. detsembril, aga nii hilja peale me paki saatmist jätta muidugi ei soovita," lisas ta.

Post24 pakiautomaatidest on võimalik kombineerida kulleri-, postkontori- ja pakiautomaadikanaleid. Viimase hetke pakisaatjate aitamiseks toimetab Eesti Post jõulude eel pakid Post24 automaati lisaks tavapärasele tööpäeviti täitmisele ja tühendamisele ka nädalavahetusel ja 24. detsembri hommikul.

Kindlasti ei tasu jätta pakide tellimist viimasele minutile. E-poest kaupa tellides tuleb arvestada lubatud tarneaegade ja igaks juhuks ka väikese puhverajaga, sest ka e-poodides on koormus tavapärasest suurem. "Kui aega väikese varuga arvestada, ei ole vaja viimase minutini muretseda, kas pakk ikka jõuab enne pühi kohale," ütles Risto Eelmaa.

Neli aastat tegutsenud Smartposti teatel kõigub pakimaht aasta lõikes sõltuvalt hooajast üle kahe korra. "Senisele kogemusele toetudes oleme suutnud oma tegevust ja ressursse nii planeerida, et ka kõige kiiremal pakisaatmise ajal oleks kvaliteet tagatud," ütles Eelmaa.

DHL Estonia ASi Expressi äriüksuse müügijuhil Andra Ligi sõnul sõltub saadetiste kohaletoimetamise aeg valitud teenusest ja sihtkohast. Kuna DHL

”

Selleks, et pakid jõuaksid jõuludeks õigel ajal sihtkohta, soovitab Eesti Post pakid teele panna juba detsembri esimesel nädalal.

Inge Suder, Eesti Post

Express tegutseb tööpäevadel, soovib ta jõulupakkide saatmisel sellega arvestada ning panna pakid teele aegsasti. "Sel aastal on tegu pikkade pühadega, seetõttu soovitame jõuluringid hiljemalt detsembri keskel teele panna," tõi Ligi välja.

Tasub arvestada ka teiste riikide riigipühadega. Äriklientidel on võimalus saata jõuluringitusi oma koostööpartneritele 24 Euroopa riigis uue ELS Euroopa teenusega. Transpordiaeg on 4–8 tööpäeva sõltuvalt riigist.

"Jõuludeks pakide välisriiki saatmiseks tuleb aegsasti valmistuda, kuna pakide maht on sellel perioodil suur. Selleks, et pakid jõuaksid jõuludeks õigeaegselt sihtkohta, soovib Eesti Post pakid teele panna juba detsembri esimesel nädalal," ütles Suder.

Näiteks Venemaa kaugematesse piirkondadesse saatmiseks peab paki panema teele hiljemalt täna-homme. Lähiriikidesse liiguvad pakid küll kiiremini, kuid liikumisaeg võib muutuda ka ilmastikuolude tõttu ning on otseselt seotud lennugraafiku toimimisega.

Lillemüügiga tegeleva Rikets Hulgi OÜ tegevjuhi Riina Hermlini sõnul on veebipoes tehtavate tellimuste arv jõulude paiku raskesti ennustatav. Seetõttu on leitud igas piirkonnas sobilik kullerteenuse pakkuja, kes lilled ja kuused kohale toimetab. "Loomulikult on kulleri valikul olulised hind ja kvaliteet," selgitas Hermlin kullerite valiku põhimõtteid.

Ä Taust

Mitmes Euroopa riigis on vabu päevi rohkem kui Eestis

pühad Euroopas

riik	detsember	jaanuar	viimane aeg saata
Albaania	8., 25.	1., 2.	14.12.2012
Austria	8., 25., 26.	1., 6.	14.12.2012
Belgia	25.	1.	14.12.2012
Bosnia		1., 2., 7., 9., 14.	14.12.2012
Bulgaaria	24., 25., 26., 31.	1.	14.12.2012
Taani	25., 26.	1.	18.12.2012
Eesti	25., 26.	1.	21.12.2012
Soome	6., 25., 26.	1., 6.	21.12.2012
Prantsusmaa	25.	1.	14.12.2012
Kreeka	25., 26.	1., 6.	14.12.2012
Ungari	25., 26.	1.	14.12.2012
Holland	25., 26.	1.	14.12.2012
Iirimaa	25., 26.	1.	14.12.2012
Itaalia	8., 25., 26.	1., 6.	14.12.2012
Horvaatia	25., 26.	1., 6.	14.12.2012
Läti	25., 26., 31.	1.	20.12.2012
Leedu	25., 26.	1.	20.12.2012
Luxemburg	25., 26.	1.	14.12.2012
Makedoonia	8.	1., 2., 7.	14.12.2012
Moldavia	25.	1., 2., 7., 8.	14.12.2012
Montenegro		1., 2., 6., 7., 8.	14.12.2012
Põhja-Iirimaa	25., 26.	1.	14.12.2012
Norra	25., 26.	1.	18.12.2012
Poola	25., 26.	1., 6.	17.12.2012
Portugal	8., 25.	1.	14.12.2012
Rumeenia	1., 25., 26.	1., 2.	14.12.2012
Šveits	25., 26.	1.	14.12.2012
Serbia		1., 2., 3., 7.	14.12.2012
Slovakkia	24., 25., 26.	1., 6.	17.12.2012
Slovenia	25., 26.	1.	14.12.2012
Hispaania	6., 8., 25., 26.	1., 7.	14.12.2012
Rootsi	25., 26.	1., 6.	20.12.2012
Tšehhi	24., 25., 26.	1.	17.12.2012
Türgi		1.	14.12.2012
Saksamaa	25., 26.	1.	14.12.2012
Inglismaa	25., 26.	2.	14.12.2012
Ukraina		1., 2., 7., 9.	21.12.2012

Tegemist on eksportvedudega toodud riikidesse

ALLIKAS: DSV

MAASTIKUTÖSTUKID

**KAHVETÖSTUKID
VIRNASTAJAD
KÄRUD**

Eesti suurim kahvettööstukite valik

FORKLIFT.EE

TALLINN
53434946
53040810JÕHVI
54004436PÄRNU
5029762TARTU
5090770
53083083

ML-TRANSPORT

**Osakoormate vedu
tagaluukautodega
TALLINN-
HELSINKI-TALLINN**

Enne kl 12 tellitud veos
järgmisel tööpäeval sihtkohas!

tel: +372 505 5074
info@mltransport.ee

www.mltransport.ee

RIKETS!
kuusemüügi
projektijuht
Juulika täidab
kaubikut
kuuskedega.

FOTO: VEIKO
TÖKMAN

Ä Pane tähele Paki saatmise ABC

SAADETISED peavad olema pakendatud turvaliselt vastavalt sisule. Infot saadetiste kohta, mida välismaale edastada ei tohi, leiab Eesti Posti kodulehelt www.post.ee/keelatud_esemed **KINDLASTI** peab jälgima, et aadress oleks kirjutatud korrektselt. **OLULINE** on silmas pidada ka väljapoole Euroopa Liitu liikuvate saadetiste puhul tollinõudeid. **ENNE JÕULE** kasvab alati Eestist saadetavate postipakkide arv ning nende sorteerimine ja laialisaatmine võtab tavapärasest enam aega. Eelmise aasta detsembris oli rahvusvahelisi väljuid saadetisi ligi 11 000, sisetulevaid 18 000.

ALLIKAS: EESTI POST, DHL

Ä Kommentaar Põhjaka viib pakid ise kohale

OTT TOMIK
Põhjaka mõisa juhatuse liige

Tellimusi võetakse vastu 16. detsembrini, kaks päeva on arvestatud kingituspakkide kokkupanekuks. Kuna enamik tellimusi on Tallinnast, viiakse pakid ise kohale. See on personaalsem, mõnusam ja saab otse klientidega suhelda. Ka on kullerteenus kallis ning kuna pakis on klaasist anumaid, teame ise nendega hellalt ümber käia.

Saadame pakke mujalegi Eestisse ja kasutame ka Smartposti ning teiste kullerfirmade teenuseid.

NOVAFOREST

Novaforest OÜ
Betooni 11 D
Tel 513 5468, 511 5778

Veoautode remondi teenused
www.novaforest.ee

LAEVANDUS

Väinamere Liinid sai turismiarendaja tiitli

Lääne-Eesti turismi aastakonverentsil kuulutati välja selle aasta parimad turismis, regiooni turismiarendaja tiitli pälvis OÜ Väinamere Liinid parvlaevaliikluse parendamise eest. Väinamere Liinide juhataja Urmas Treiel märkis, et see on esimene kord, kui ettevõtte pingutusi on märgatud ka väljaspool maakonna piire. “Suur tänu kõigile partneritele ühispanuse eest laevaliikluse edendamisse ning õnnitlused headele kolleegidele maal ja merel!” Lääne-Eesti turismi aastakonverentsil äratas suurt huvi laevaliikluse pikema arenguperspektiiv. “Meil on võimalus koostöös partneritega anda hoogu kogu regiooni arengule ja seda meilt lausa oodatakse,” rääkis ta.

RAUDTEE

Edelaraudtee tõstis piletihindu

Edelaraudtee tõstis üksikpiletite hindu keskmiselt 50 senti pileti kohta ning muutis ka sõiduplaani. Tavaklassi pilet Tallinnast Tartusse hakkas detsembris maksma 8 eurot. Kuigi piletid kallinevad, suurendab Edelaraudtee püsireisijate soodustusi. Muudatused sõiduplaanis on tingitud sellest, et ulatuslikud remonditööd raudteel on selleks aastaks läbi. Muudatused väljumisaegades jäävad üldjuhul 1 kuni 4 minuti piiresse.

LEMMIKUD

logistikauudised.ee loetuimad uudised

TTÜ tudengid leiutasid jalgratta. Tallinna Tehnikaülikooli tutvustas äsja lõppenud infomessil Teeviit maailma teadaolevalt esimest hüdro mootoriga jalgratast Flowbike.

Pankrotihaldur: Autorollo maksejõuetuse põhjustas kuritegu. Autorollo OÜ pankrotihaldur Martin Krupp esitas prokuratuurile põhjaliku kuriteoteate, kus on kirjas, et Autorollo maksejõuetuse põhjustas pankrotikuritegu.

WILLENBROCK BALTIC

Linde Material Handling

Linde

Tuntud tootja kasutatud tõstuki kasuks räägib mitu olulist argumenti

Paljud ettevõtted vajavad oma töös tõstukit, aga kui selle töökoormus kipub jääma suhteliselt väikeseks ehk alla 1000 töötunni aastas, pole mõtet ega sageli ka jaksu osta uut, kümneid tuhandeid eurosid maksvat tõstukit. Mida teha?

“Sellisel juhul on kaks võimalust: otsustada uue kuid madalama kvaliteediga ja odavama masina kasuks või osta kasutatud, ent samas kaasaegsete tehniliste lahendustega tuntud tootja tõstuk,“ ütleb Willenbrock Baltic OÜ projektijuht Jaan Viita.

Üksikasjadesse süvenemata tundub, et tasub osta uus tõstuk, millel on garantii ning mis maksab sama palju kui 5–8 aastane kvaliteetne tootja tõstuk. Uue tõstuki ostmisel tunduvad puuduvat tõstuki tehnilise seisukorraga seotud ohud ja probleemid: tarnitav masin on ju töökorras ja tavaliselt ka vähemalt aastase garantiiga.

“Samas tuleb tõdeda, et üha enam otsustatakse siiski tuntud tootja kasutatud tõstuki kasuks,“ nendib Viita. “Seda teevad firmad, kes on süvenenud rohkematesse detailidesse kui tõstuki hind ja tootmisaasta. Kasutatud tõstuki kasuks räägivad mitmed olulised argumentid.”

Eelkõige suudavad tipptootjad pakkuda

kvaliteeti, mis tagab tõstuki kasutajale ka vanema masina puhul oluliselt väiksemad kulud kui uue ja odava puhul. Näiteks on Linde tõstukitel hooldeintervall 500–1000 töötundi, samas kui odavtootjate tõstukitel on see tavaliselt kaks korda lühem. Ja kui kõrvalt Linde tõstuki 25 000–30 000 töötunni pikkust kasutusiga uutele tõstukitele pakutava enamasti üheaastase või 1000 töötunni pikkuse garantiiga, on selge, et tegelikkuses on potentsiaalselt tänu garantiijale kokku hoitav summa võrreldes kogu eksploatatsiooniperioodi jooksul tehtavate kuludega väike.

“Kvaliteetne tootja valmistatud tõstukite pikk kasutusiga teeb mõistlikuks isegi 10 000–15 000 töötundi teinud tõstuki ostmise, sest kasutatavat ressursi on veel küllaga järel,“ kinnitab spetsialist. “Olulised eelised tulenevad ka tööjõudlusest ja ergonoomikast. Nimelt on Linde-taoliste tipptootjate 5–10 aasta tagused mudelid oma tõstekiirusest,

funktsioonide toimimise efektiivsusest ja ergonoomikalt märksa paremad, tagades töö suurema kiiruse ja tööaja parema kasutuse.”

Ta märgib, et ostjal puuduvad üldjuhul teadmised-oskused hinnata ostetava tõstuki seisukorda. “Euroopast ostes tuleb otsust teha ainuüksi piltide ja kirjelduse põhjal. Et vältida kasutatud tõstuki ostmisel kohe suuri väljaminekuid remondile, tuleb hoolikalt valida. Mõistlik on leida mõni usaldusväärne kohalik koostööpartner, kes võtab sellised riskid enda kanda.”

Willenbrock Baltic OÜ pöörab uute tõstukite müügi kõrval erilist tähelepanu ka kasutatud tõstukitele. Kogemustega tõstuki müüjal on välja kujunenud usaldusväärsete koostööpartnerite võrk, kellelt vajadusel masinaid Eestisse tarnida. Ühtlasi kontrollib ja vajadusel parandab Willenbrock Baltic OÜ kõik tõstukid enne kliendile üleandmist, et klient saaks ideaalses töökorras ja väikseima võimaliku remondiriskiga tõstuki.

Linde H18D

2007. a, 4780 töötundi
Tõstejõud: 1800 kg
Hind: 14 500 € + km

Willenbrock Baltic OÜ, Tartu mnt 173/3, Peetri küla, Rae vald, Harjumaa
Jaan Viita, kasutatud tõstukite projektijuht, tel +372 515 3890, jaan.viita@willenbrock.ee

www.willenbrock.ee

Ameerika mäed Tallinna lennujaama kaubavedudes. Suvekuud keerasid kasvu miinuseks

TANEL RAIG
infolehe Transport ja Logistika toimetaja

**Kaubaveomahu kasvunumb-
rid Tallinna lennujaamas on
olnud viimastel kuudel na-
gu sõit Ameerika mägedel –
paarikümneprotsendisest mi-
nusest mitmekordse kasvu-
ni võrreldes eelmise aasta sa-
ma ajaga.**

Maini võis lennukauba mahu aastast muutust vaadata kui rutiinset kasvu vahemikus 55–97%. Suvekuud ehmatasid võrdlusandmetesse ilmunud miinusemärgiga. Kas see oligi märk taas päralt jõudnud masust? Lennukauba maht kahanes 2010. aasta märtsist 2011. aasta veebruarini, mil kogu majandus tegi vähi-kaiku. Seekordne ehmatust lõppes septembris, kui lennukauba maht kasvas aasta varasemaga võrreldes 140%. Oktoobriks oli aga kuine kasv vaid 5%.

“Rendime logistikutele nelja seina ja katust. Kuidas ja kui hoogsalt seal kaubad liiguvad, sõltub ainult ja üksnes seal toimetavatest kaubakäitlejatest – kuidas nad endale kaupa ja tööd leiavad. See on ka põhjus, miks meil pole lennukauba käibele olemas isegi mitte prognoosi,” tunnustati lennujaama avalike suhete osakonnast.

Lennufirmade peamüügi-

agendi ASi AirProxy juht Maanus Mätlik ütles, et kui transiit kõrvale jätta, liigub kohalik lennu-kaup Eestist minema enamjaolt autotranspordiga. “Tegemist on nn kombineeritud lahendusega, kus ettevõtte suuremasse hub'i (transpordisõlme) toimub autoga ning lennukisse laaditakse juba sealt,” märkis ta. Tõmbeskeskused asuvad Helsingi, Stockholm, Frankfurt, Amsterdam ja Kopenhaageni lennujaamas.

Kuna ettevõttega tegelevad nii lennuliinid, ekspedeerijad kui ka kliendid ise, siis ühtset statistikat lennukauba kohta Mätliku kinnitustel ei eksisteeri.

Transiitandis järele. Praegu on Tallinna lennujaamas suurim lennukauba vedaja ULS Airlines Cargo, mis teeb ligikaudu 40 otse- lendu kuus Istanbuli ja Tallinna vahel. Selle vedaja kaup käib Essenta Logisticsi kaubatermi- nali kaudu, mis annab termina- lile lennujaama kaubamahust li- gikaudu 53% turuosa. Lisades ka teiste lennufirmade kaubamahu, on Essenta Logisticsi turuosa Tal- linna lennujaamas käideldavast kaubamahust ligikaudu 63%.

Toomas Orukivi Essenta Lo- gisticsist ütles, et suvel kasvas võrreldes eelmise aastaga lennu- jaamas vaid kullervedude maht.

Langus oli peamiselt seotud transiidimahu vähenemisega.

Venemaale liikuv transiit- kaup saabub Orukivi sõnul suurte kaubalennukitega Tallinnas- se ja saadetakse edasi autodega. “Siin on kindlasti olulise täht- susega aeg, mis kulub autodel piiriületuseks,” selgitas ta. “Ve- nemaal suunalise transiitkauba puhul on üheks väga oluliseks faktoriks piiriületusjärjekorrad Eesti-Vene piiril. Meie jaoks on see praeguseks saanud lahendu- se uue ULS Ferry 1 laevaliini käi- vitamisega Sillamäe ja Ust-Luga vahel,” märkis ta.

Kuigi Tallinnas on kauba- maht taas kasvamas, oleme jää- nud ootamatult maha Riia len- nujaamast. Riia sai Balti riiki- de suurim lennukaubakeskus tänavu aprillis, kui seal alustasid tegevust kaks USA firmat: Kalit- ta Air ja National Air Cargo. Riia lennujaama senine kaubamaht suurenes kuus korda.

OÜ Ospentos International juhatase liikme Heiti Arendi sõnul oli Riia õnn selle projek- ti teostamiseks tühjalt seisnud uus kaubaterminal, kuhu USA vägede varustamise projekt hästi sobis. Tallinnas puudub taoli- ne pind, kus sellises mahus kau- pu käsitleda.

AirProxy juhi Maanus Mätli-

ku sõnul võib oletada, et taolisi NATO vägede varustamise otsu- seid tehakse riiklike institutsioo- nide tasemel.

Laopinda pole piisavalt. ASi DHL Estonia Expressi äriüksuse operatiivjuht Krista Birnbaum ütles Riia ja Tallinna lennujaama võrreldes, et Tallinn võib suurtele kaubavedajatele olla vähem mu- gav kui Riia. Neile võib takistu- seks saada vabade kaubaladude puudus Tallinnas.

Kuigi Riia lennujaam hak- kas kaubavedajatest huvituma hiljem kui Tallinna lennujaam, on reisilendude mahtu oluliselt kärpinud majanduslanguse jä- rel tunda Riia lennujaama suurt aktiivsust ja koostöövalmidust vedajatega, kinnitas Birnbaum.

Orukivi sõnul sõltub lennu- kauba vedaja Tallinna tulek suu- resti logistilisest ahelast, mille kaudu jõuab toode tootjalt tar- bijani. “Kuna suur osa Tallinna lennujaama läbivast kaubast on transiitkaup, siis ei otsusta tava- liselt lennufirma, kas hakata siia lendama või mitte – selle paneb paika ettevõtte (logistikafirma), kes töötab mingil suunal ning paneb paika tarneahela vahe- punktid, mille kaudu on kauba- saadetisi kõige mõttekam liigu- tada,” selgitas ta.

**”Isegi Soome, kes on
sunnitud palju lae-
vatransporti kasuta-
ma, veab lennukaupu
autodega Mandri-
Euroopasse ette.
Lihtsalt nii on kõige
otstarbekam.**

ASi AirProxy juht Maanus
Mätlik

70%

**Tallinna lennujaama
kaudu veetavast kau-
bast haaravad endale
regulaar- ja tšarter-
kaubaveod ehk tran-
siitveod. 24% kaupa
veavad oma lennuki-
tega kullerfirmad, 6%
kaubast liigub reisi-
lennukitega.**

Orukivi sõnul veetakse ena- mik lennukaubast Riiga kon- teineritega ning meritsi. Seejä- rel laaditakse kaubad lennuki- tele ning lähetatakse edasi siht- punkti. “Kuna kogu pikas ahe- las on väga palju osapooli ning vahelülisid, siis on ülimalt täht- sis, et kogu ahel töötab tõrgete- ta,” rääkis ta.

Tallinna tõus ebatõenäoline. Mätlik ei usu, et Tallinna lennu- jaama kaubamahu toimub Riia- ga sarnast hüpet. “See sõltub eel- kõige nõudlusest ning praegu sellist erakorralist kasvu ette nä- ha ei ole,” lisas ta. Mätlik mõõnis, et Eestis on edukaid eksportööre, kuid nad kasutavad suures osas auto- ja meretransporti, sest nii on palju odavam.

Lennukaubaveo võimaluste pakkumist mõjutab omakorda nõudlus reisijateveo poolel. Ees- ti rahvaarvu ning ostujõudu vaa- dates reisijateveo nõudlus Mät- liku sõnul väga suur ei ole. See määrab lennugraafiku, lendu- de sageduse ning lennukitüübi.

“Isegi Soome, kes on sunni- tud palju laevatransporti kasuta- ma, veab lennukaupu autodega Mandri-Euroopasse ette. Lihtsalt nii on kõige otstarbekam,” võttis Mätlik lennukaubaveo perspek- tiivi kokku.

Ühine Volvo seiklusega

Kui ostate uue Volvo FH 500 või võimsama Globetrotter XL-i ei saa te mitte ainult kõige mugavamat veokit, mis üldse saadaval, vaid saate lisaks ühe unustamatu reisi osaliseks.

Me autasustame oma parimaid kliente reisidega kõige imelisematesse sihtkohtadesse maailmas. Globetrotter Sihtkoht 2013 ei ole samuti mingi erand. 2013 aastal lendame me San Franciscosse ja Hawaiile. Uurige rohkem meie pakkumise kohta aadressil www.volvotrucks.ee ja ühinege meie seiklusega.

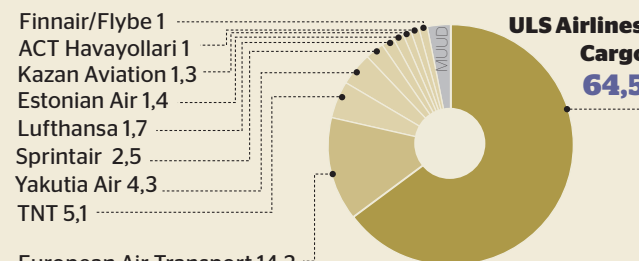

Volvo Trucks. Driving Progress

Ä Võrdlus

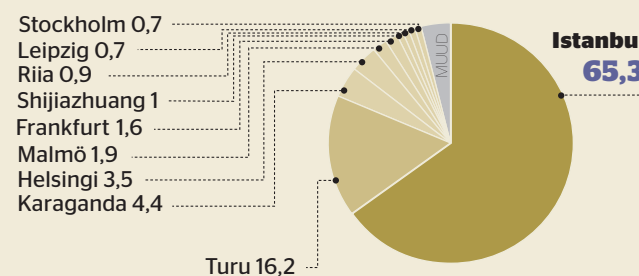
10%st suurem turuosa vaid kahel firmal

%, kaubaveod Tallinna lennujaamas vedajate kaupa, jaanuar-oktoober 2012

Istanbulist Tallinna tehakse 40 lendu kuus

%, kaubaveod Tallinna lennujaamas sihtpunktide kaupa, jaanuar-oktoober 2012

ALLIKAS: AS TALLINNA LENNUJAAAM

Ä Üks küsimus

Kas septembri kasv jätkub?

MAANUS MÄTLIK,
ASi AirProxy tegevdirektor

**Saame kommenteerida üks-
nes Airproxy portfelli oleva-
te lennuliinide põhjal. 2012.
aasta esimesel poolel toimus
väike langus ning nüüd näeme
taas väikest tõusu.**

Buumi pole täheldanud, kuid otseselt tugevat langust ka mitte, pigem toimub stabiil- ne areng. Siit-sealt on kuulda ka nõudluse vähenemisest, see- ga kaubasaatjate löikes on pilt väga erinev. Loodetavasti jätkub mõõdukas kasv ka järgmi- sel aastal.

TOOMAS ORUKIVI,
AS Essenta Logistics

**Kindlasti näeme septembriga
sarnast kasvu ka aasta lõpu-
kuudeks.**

KRISTA BIRNBAUM,
ASi DHL Estonia Expressi äriüksuse operatiivjuht

**Prognoosime mahu jätkuvat
kasvu. T**

TAAVI TALI,
ASi TNT Eesti operatsiooni juht

**Loodame mahu kasvu aasta
lõpus, samas sõltub see suu-
resti üldise majandusolukor-
ra muutusest lähikuudel.**

Telli ja võida!

Telli detsembri klubiraamat "Geenius meis kõigis" ja võid võita **kutse kahele** teatris Vanemuine 17. veebruaril etenduvale **muusikalile "Cabaret"**.

Äripäev raamatuklubi

UUDISED

Kuu klubiraamatust loobumise tähtaeg on 15. detsember.

DETSEMBER 2012

Me ei ole oma DNA vangid

David Shenki revolutsiooniline teos tõukab troonilt sünnipärased geeniused ja räägib suurest, avastamist ootavast potentsiaalist igaühes meist. Geenide määrav roll inimese elus peab tegema ruumi vabale tahtele.

Praegu, kuuskümend aastat pärast DNA topeltheeliksi esimest kirjeldust töötavad tuhandeteadlased selle nimel, et selgitada välja, kui keeruline pärilikkuse mehhanism ikkagi on. Kümme aastat tagasi arvati inimgenoomis olevat 80 000–120 000 geeni. Rabava uudisena saime teada, et meil, arenenud liigil, on gene umbes sama palju kui mõnel loomal. Mis on see miski, mis meid targemaks ja osavamaks teeb?

Arvamus, et ülesöömise või depressiooni taga on geenid, on osutunud mugavaks valeks. Andekuse või keskpärasuse geeni pole olemas, ilmsiks on saanud geenide ja keskkonna vaheline hoopis keerukam sünergia, kus pearoll kandub geenilt keskkonnale ja sealt edasi inimese tahtekindlusele.

Raamatus on põnevaid ülevaateid katsetest ja nende üllatavatest tulemustest. Kirjeldatakse pärilikkuse mehhanismi väljaselgitamisel tehtud tohutuid edusamme, kuid kõige olulisemana detailide täpsustamisel selgunud nüansse, mis lasevad kõigel paista hoopis

uues valguses. Geeniregulatsiooni ja epigeeniliste muutuste tõttu võib organismis avalduda palju tunnuseid, mis ei tekkinud eostamise ajal, vaid peegeldavad pigem geenide ja keskkonna vastastiktoimet alates inimese looteast läbi kogu elu.

Ilmekas oleks siin võrrelda genee kirjatähtedega. Kui geeni sisse ei lülitata, jääb ta tummaks, vastasel juhul hakkab aga kõnelema ning siis kirjutab lauseid sinu elukogemus.

On julgustav teada, et ei anne ega intelligentsus pole

On julgustav teada, et anne pole piiratud ressurss, nagu näiteks fossiilne kütus, vaid seda leidub tuuleenergia kombel külluses.

piiratud ressurss, nagu näiteks fossiilne kütus, vaid seda leidub tuuleenergia kombel külluses. Tihti pole meil aimugi oma tegelikust potentsiaalist ning kaldume esimesi tagasilööke tõlgendama hoopis sünnipärase piiranguna.

See raamat sobib lugemiseks neile, kes pole nõus oma elu elatuks tunnistama, vaid otsivad uut ja põnevat. David Shenk kinnitab koos hulga uutmoodi mõtleivate teadlastega, et motivatsioon end hea tulemuseni treenida on ande välja kujunemisel geenidest hoopis määravam.

Lausa kohustuslik on see raamat aga lapsevanematele – nii nagu on võimalik oma lapsest geenius kasvatada, võib oma lapse anded tahtmatult lämmatada.

Seega, julgus unistada suurelt ja mitte alla anda võiks olla hea soov igale siia maailma sündinud põnnile, ning nüüd toetab seda ka teadus. Unistusi on võimalik täita, kui vaid püsivust ja aega jätkub.

Reet Roos
riigikogu liige

Lugeja kommentaar

David Shenk võitleb oma raamatus vaenlasega, milleks on levinud idee andekuse ja edukuse geneetilisest määratusest. Kui varem arvati, et andekus ja edukus on mõnel muutumatult geenides ja mõnel kahjuks mitte, siis moodne teadus on selle müüdi kummutanud.

Geenid on olulised, kuid ainuüksi koostoiemes keskkonnaga. Seetõttu võib igaühes

saada kuitahes andekas ja edukas inimene, kui tema geneetilisele taustale vastab sobiv keskkond. Ning vastupidi – kui inimese geenid ja keskkond kokku ei passi, jääb see kõik saavutamata.

René Möttus
PhD, Tartu Ülikooli ja Edinburghi Ülikooli vanemteadur

Pilk raamatusse

"Geenid dikteerivad. Geenid annavad juhiseid. Geenid määravad. Enam kui sajandi vältel on see olnud üldaktsepteeritud seletus, miks igaüks on selline, nagu ta on. See arusaam püsib ikka veel. "Geenid panevad paika lava," kinnitab USA Today. Kahtlemata mõjutab keskkond kõigi elu, aga esmased on siiski geenid. Need määravad iga inimese potent-

siaalsete võimete alumise ja ülemise piiri. Kust su vennal selline suurepärane lauluhäälpäril on? Kuidas sina küll nii pikaks kasvasid? Miks mina tantsida ei oska? Kuidas see tüdruk nii hästi arvutada oskab?"

"See tuleb geenidest," öeldakse.

Viimase kahe aastakümne nega on see idee aga teinud läbi põhjaliku uuenduskuu-

ri – koguni nii põhjaliku, et üks suur rühm teadlasi teeb ettepaneku tahvel puhtaks pühkida ja luua geenidest täiesti uus arusaam.

Uusimad teadusavastused on toonud meieni hõmmastavaid tõendeid selle kohta, kuidas geenid tegelikult töötavad: selgub, et iseseisvalt need meid targaks, rumalaks, kurvameelseks, rõõmsameelseks, musikaalseks,

ebamusikaalseks, õpihimuliseks või -huvituks ei tee. Need omadused kujunevad välja keeruka dünaamilise vastastikmõju tagajärjel. Iga päev ja igal viisil mõjutame me ise seda, millised geenid avalduvad."

David Shenk
raamatu autor

Eripakkumine klubi liikmele

KUIDAS IGA PÄEV TUNNIKE KOKKU HOIDA
Michael Heppell
Äripäev 2012, 160 lk

Menukas isikliku arengu käsiraamatute autor, esineja ja koolitaja Michael Heppell annab lugejale ahvatleva lubaduse õpetada iga päev tervelt tund aega kokku hoidma.

Heppelli nipid on lihtsad ja arusaadavad ega hirmuta kedagi enne alustamist ära. Võib julgelt öelda, et see ei kuulu raamatute hulka, mis pärast esimest lehekülgede sirvimist lootusetu ohkega käest pannakse, et seda mitte kunagi enam avada.

ÜHINEMISED JA OMANDAMISED
Tark Grunte Sutkiene ja Redgate Capital
Äripäev 2011, 336 lk

Ühinemiste ja omandamiste majanduslik eesmärk on luua ettevõtluses lisaväärtust nii aktsionäridele kui ka teistele investoritele. Suur osa ettevõtjatest osaleb kogu aeg mõnes ühinemis- või omandamisprotsessis. Kuigi on selge, et sellesse on vaja kaasata nõustajaid, on raamat ettevõtjale niisuguses olukorras tõhus töövahend.

LUGEJA VÕIDAB

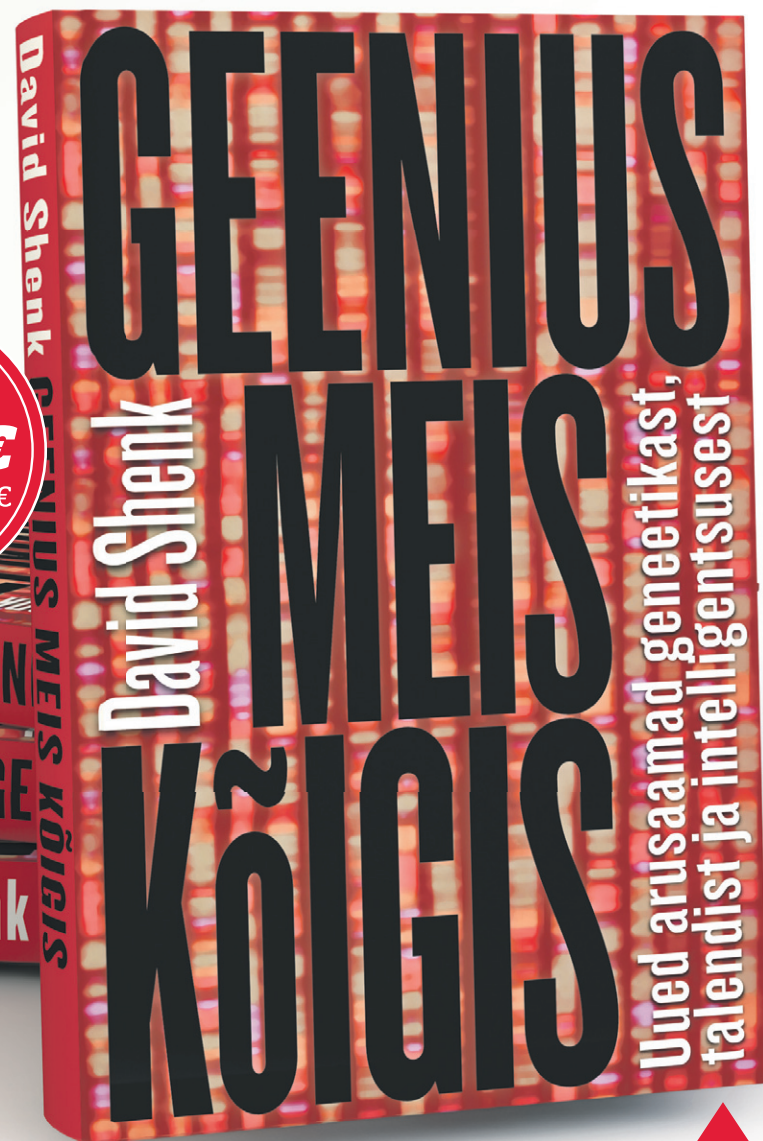
Loosisime novembri klubiraamatu "Hindamatu" tellijate vahel välja ajakirja Imeline Ajalugu kolm pooleaastast tellimust. Loosiõnn naeratas **Arvo Pärnistele, Karmen Söödale ja Ahti Lainelale**. Palju õnne! Võitjatega võetakse ühendust.

9€
tavahind 24,58 €

9€
tavahind 28,76 €

klubihind
22,50 €
tavahind 28,50 €

reklaam

aeg, koht	nimetus (kellele)	kursuse temaatika	hind	kontaktandmed

Teisipäeval, 04.12.2012 kell 10 Tallinnas Clarion Hotel Euroopa konverentsikeskuses	OLULISED MAKSUMUUDATUSED 2012. JA 2013. AASTAL	• Maksumuudatused, mis kehtisid 2012 ja hakkavad kehtima 2013. • Põhjalikult tulumaksu- ja käibemaksuseaduse muudatustest. • Muudatused erisoodustuste maksustamisel (seotud isikud, kontsernisisesed erisoodustused, koolitus, töölähetus jne).	109 € + km	Tallinna Konverentsid, tel 661 9500, info@tallinnakonverentsid.ee, www.tallinnakonverentsid.ee
Teisipäeval, 04.12.2012 kell 10 Tallinnas Sokos Hotel Viru konverentsikeskuses	LUUBI ALL: MAJANDUSAASTA ARUANDE KOOSTAMINE	Ootame koolitusele kõiki finantstöötajaid, raamatupidajaid ja juhte. Käime põgusalt üle seadusemuudatused ja keskendume aastaaruandluse puhul tekkinud võivatele küsimustele. Vaatame, mida pidada silmas 2012. aasta majandusaruande koostamisel, ning toome välja asjaolud, mis on 2011. aastaga võrreldes muutunud.	109 € + km	Tallinna Konverentsid, tel 661 9500, info@tallinnakonverentsid.ee, www.tallinnakonverentsid.ee
Teisipäeval, 11.12.2012 kell 10 Pärnus Strand SPA & Konverentsihotellis	OLULISED MAKSUMUUDATUSED 2012. JA 2013. AASTAL	• Maksumuudatused, mis kehtisid 2012 ja hakkavad kehtima 2013. • Põhjalikult tulumaksu- ja käibemaksuseaduse muudatustest. • Muudatused erisoodustuste maksustamisel (seotud isikud, kontsernisisesed erisoodustused, koolitus, töölähetus jne).	109 € + km	Tallinna Konverentsid, tel 661 9500, info@tallinnakonverentsid.ee, www.tallinnakonverentsid.ee

TEL 667 0105

korraldaja,	ruumi suurus (m²)	istekohti	hind/ühik	hinna sees	lisatasu eest	majutus-	soodustused	lisainfo

kontaktandmed										kohti
TÄHETORNI HOTELL *** Tähetorni 16, 11625 Tallinn tel 677 9100 / 110 faks 677 9096 tahetorn@neti.ee www.thotell.ee	konverentsisaal, 80 m², sisaldab tasuta 9 m² lisaruumi;	50		kokkuleppel, teeme Sulle sobiva hinna	wifi, TV, VHS-/DVD-mängija, CD-mängija, ekraan, grafoprojektor, pabertahvel, paberid, markerid	dataprojektor, paljundus, toitlustamine, kohvipausid	80+	kokkuleppel, püsikliendisoodustus koolitusruumile, koolitusel osalejatele majutus 40% odavam	Asume kesklinnast 9 km kaugusel Nõmmel. Väga head parkimisvõimalused, ühistransport bussiga nr 10, 20, looduskaunis ümbrus, meid ümbritsevad terviserajad ja Nõmme seikluspark koos basseinidega. Hotellis on <i>à la carte</i> restoran, kus saab korraldada ka tähtpäevi, pidustusi ja äriõunaid. Hotellis on hubane baar ja saun. Küsi kindlasti hinnapakkumist! Leiame koos Sinuga sobiva lahenduse!	
HOTELL ORU*** Narva mnt 120b, Tallinn tel 603 3302 faks 601 2600 sales@oruhotel.ee www.oruhotel.ee	Oru, 95 m² Oru 1, 60 m² Oru 2, 15 m²	100 50 10		kokkuleppel	dataprojektor, grafoprojektor, pabertahvel, TV, video, ekraan, CD-mängija, internet, wifi, sülearvuti kasutamine	paljundus, faks, toitlustamine, kohvipausid	100	kokkuleppel	tasuta valvega parkla, hea ligipääs ühiskondliku transpordiga, toitlustamine hubases <i>à la carte</i> restoranis, mitmekülgne valik kohvipause, võimalik korraldada firmapidusid ja tähtpäevi	
ESTONIA MEDICAL SPA HOTELL A. H. Tammsaare 4a Pärnu tel 447 6905 faks 447 6901 sales@spaestonia.ee www.spaestonia.ee	Rohelise maja seminariruumid Jakobsoni II korrusel, 80 m²; seminaristillis diplomaadistillis teatristillis	30 25 40		19 €/tund, 102 €/päev	dataprojektor, grafoprojektor, videomakk, televiisor, pabertahvel, interneti püsiühendus, wifi			küsi personaalset pakkumist, soodustused kokkuleppel	Paikneme Pärnu ajaloolises villarajoonis jalutuskäigu (1 km) kaugusel kesklinnast ning kõigest 300 m kaugusel kuulsast Pärnu supelrannast. Tervislik ja maitsev toitlustamine restorani <i>buffet</i> -lauas, kohvipauside valik ja grupimenüüd. Estonia termide sauna- ja basseinikeskus aurusaunakompleksiga (<i>hamam</i>), <i>sento</i> -ala koos Jaapani vanni ja soolasaunaga, erinevad basseinid ning Soome saun. Uuringud, konsultatsioonid, protseduurid ja iluhoolitsused. Majutusteenuse tellinud seminarigruppidele konverentsiruumide kasutamine tasuta!	
	Brackmanni klubiruum IV korrusel, 30 m²	15		13 €/tund, 70 €/päev	pabertahvel, televiisor, interneti püsiühendus, wifi					
	Pargi maja seminariruumid: Waldhof, V korrusel 80 m²	40		19 €/tund, 102 €/päev	dataprojektor, grafoprojektor, pabertahvel, televiisor, interneti püsiühendus, wifi					
	Steiner, VI korrusel, 50 m²	35		16 €/tund, 70 €/päev	grafoprojektor, pabertahvel, videomakk, televiisor, interneti püsiühendus					
HOTELL DZINGEL Männiku tee 89, Tallinn tel 610 5300 www.dzingel.ee hotell@dzingel.ee	A-saal 45 B-saal 52 C-saal 200 D-saal 117 E-saal 35 F-saal 55 G-saal 70 H-saal 22	30 20 200 70 20 30 45 20		65 €/päev 65 €/päev 195 €/päev 125 €/päev 50 €/päev 65 €/päev 100 €/päev 50 €/päev	TV, video, grafoprojektor, pabertahvel, CD-mängija, wifi	toitlustamine gruppidele, kohvipausid, koopiad, video-dataprojektor, sünkroontõlkeaparatuur	560	kokkuleppel	Hea ligipääs ühistranspordiga, tasuta valvega parkla 100 autole ja viiele bussile, kaks sauna, tasuta wifi, soodsad kohvipausid ja lõunasöögid, võimalik korraldada firmapidusid ja sünnipäevi.	
AS TAASTUSRAVI-KESKUS VIKING Sadama 15, Pärnu tel 443 1495, info@viiking.ee www.viiking.ee	Christina 62 Victoria 108	teater 40 seminar 30 teater 100 seminar 60		16 €/tund, 80 €/päev 23 €/tund, 119 €/päev	TV, VHS/DVD, grafoprojektor, dataprojektor (ainult Victoria saalis), ekraan, paber- ja magnetahvel, markerid, wifi, sülearvuti kasutamine	toitlustamine, kohvipausid, helivõimendus, paljundamine	263	kaks tundi rendisauna tasuta; majutus ja raviteenused 15% letihinnast soodsamalt	Pakume Eestis ainulaadset uuringupaketti "Tervisepass" ja selle laiendatud versiooni "Juhtide tervisepass". NB! Majutuse tellinud seminarirühmadele on saali kasutamine koos tehnikaga tasuta.	
FRA MARE THALASSO SPA Ranna tee 2, Haapsalu tel 473 4019, 472 4600 faks 472 4601 framare@framare.ee www.framare.ee	seminariruum, 45 m² panoraamisaal, 77 m²	25 80		19,50 €/tund, 84,50 €/päev	pabertahvel, TV, ekraan, grafoprojektor, videomakk, wifi, paberid, pliatsid	dataprojektor, toitlustus, majutus, day-spa basseini- ja saunapark, spaateenused. Seminaripakett al 47,93 € ühele	226		Toitlustamine <i>à la carte</i> restoranis, mitmekülgne valik kohvipause, spaateenused, day-spa – basseini- ja saunapark (infrapuna-, soola- ja aurusaun, kaks Soome sauna, sanarium, mereveebassein, välibassein, lebola), võimlemissaal.	

ÄRIPÄEVA KOOLITUSTE UUS HOOAEG

23.–24. jaanuar

PROJEKTIJUHTIMINE EHITUSVALDKONNAS

Kuidas tagada tulemuslik
projektijuhtimine ehitusettevõttes?

Koolitaja on **TIIT VALM**

Hind 479 eurot+km

24. jaanuar

IGAPÄEVAKEELE KASUTAMISE NÄPUNÄITED

Kuidas kirjutada tekste hästi ja õigesti?

Koolitaja on **HELVE HENNOSTE**

Hind 229 eurot+km

30. jaanuaril alustab

TOOTMISJUHTIMISE KOOL

Praktiline kursus tootmisettevõtetele

Koolitaja on **JARI KUKKONEN**

Hind 1849 eurot+km

31. jaanuaril alustab

ÄRIPÄEVA JUHTIMISKOOL

Koolitajad on **TAURI TALLERMAA, ANDRES LIINAT,**
MARGUS TINITS, MARE PORK ja **ELAR KILLUMETS**

Hind 2189 eurot+km

6. veebruaril alustab

JUHTIDE ARENGUPROGRAMM – MEESKONNA COACHING

Kuidas juhina oma meeskonda
ise tulemuslikult arendada?

ISCI koolitajad **SIGNE VESSO**

ja **KAUPO SAUE**

Hind 1855 eurot+km

Täpsemad kavad aadressil www.koolitus.aripaev.ee
Info ja registreerimine aadressil koolituskeskus@aripaev.ee
või telefonil 667 0100

Äripäev

Baltikumi üks suurimaid ja tuntuimaid kvaliteetalkoholi tootjaid ja maaletoojaid
AS LIVIKO otsib oma meeskonda

JUHIABI

Töö kirjeldus:

- Juhtide assisteerimine ja juhi ajakava koordineerimine
- Info liikumise ja töökorraldusliku dokumendihalduse korrashoid
- Juhile vajalike materjalide (esitlused, aruanded, ettekanded jne) ettevalmistamine
- Büroo tööprotsesside efektiivne korraldamine
- Koosolekute protokollimine
- Ametikohtumiste organiseerimine ja lähetuste korraldamine
- Suhtlemine ettevõtte külaliste ja klientidega, külaliste vastuvõtuga seonduvad ülesanded
- Hästitoimiva töökeskkonna tagamine

Nõudmised kandidaadile:

- Töökogemus ja teadmised asjaajamise valdkonnas
- Väga hea koostöö- ja suhtlemisoskus, empaatiavõime
- Kirjade koostamise ja redigeerimise oskus
- Suurepärase töökorralduse ja aja planeerija
- Ärietika ja etiketi tundja
- Orienteeritus meeskonnatöös
- Kiire, täpne ja väga hea pingetaluvus
- Asjatundlik arvuti ja kontoritarkvara kasutaja
- Suurepärase eesti- ja inglise keele oskus nii suuliselt kui kirjalikult; hea vene keele oskus (vähemalt suhtlustasandil)

Ettevõtte pakub:

- Huvitavat ja mitmekülgset tööd
- Kaasaegset töökeskkonda rahvusvahelise haardega ettevõttes
- Väljakutseid ja eneseteostuse võimalust
- Täiendkoolitusi

Lisainfo:

- Lapsehoolduspuhkusele mineva töötaja asendamine

Töökoht Tallinnas, tööle asumise aeg: jaanuar 2013. CV saata hiljemalt 15. detsember 2012
aadressile personal@liviko.ee või AS Liviko, Masina 11, Tallinn 10144. Kontakttelefon: 667 81 60

kliimaseade

OÜ Kliimaseade pakub tööd MÜÜGIINSENERILE

- * **Tööülesanded:** kütte-, kliima- ja jahutusseadmete ning -süsteemide hinnapakkumiste vormistamine, suhtlemine klientidega, objektidel käimine.
- * **Nõuded:** tehnilised teadmised, müügitöö kogemus, hinnapakkumiste koostamise ja eskiiside joonestamise oskus, väga hea suhtlemis- ja läbirääkimisoskus, kohusetundlikkus, eesti, vene ja inglise keele oskus, B-kategooria autojuhiluba.
- * **Pakume:** mitmekesist ja huvitavat tööd, konkurentsivõimelist ja tulemustest sõltuvat töötasu, kaasaegseid töötingimusi, koolitust Rootsis.

CV palume saata aadressil carita@kliimaseade.ee

Lisainfo: 515 3393, carita@kliimaseade.ee

www.kliimaseade.ee

Äripäev

SUURIM TÖÖKUULUTUSTE LEHT EESTIS
Vakants.ee

Töökuulutused internetis

www.vakants.ee

ÄRIPÄEV 4. detsember 2012

toimetaja Vilja Kiisler tel 667 0182, e-post vilja.kiisler@aripaev.ee

ÜKS KÜSIMUS

Äripäeva TOP100 läbi aegade edukaim ettevõte on EMT – ettevõte on kõige rohkem ja kõrgematel kohtadel figureerinud. Edu tõi konkurents. Mida head ja halba on konkurents toonud teie sektorile?

HUGO OSULA,
Mootor Grupp ASI juhatuses esimees

Seda ärge minu käest küsige. Seda peab küsima reisijate käest: kas nad on rahul Eesti bussiliiklusega, kas nad on rahul teedega, kas bussiliiklus on kvaliteetne, kas hinnad on sobivad. Ettevõtja käitub vastavalt talle antud võimalustele.

SVEN PERTENS,
ASI Lemminkäinen Eesti juhatuses esimees

Konkurentsi positiivne külg on see, et firma-de, kaasa arvatud meie enda ettevõtte tegevus, on läinud oluliselt efektiivsemaks. Konkurents tõukab nõrgemad ettevõtted turult välja. Eesti mastaabis suurema järgu teedehitusettevõteteid on praegu viis – seda on Eesti jaoks palju. Tänu konkurentidele ja majanduslangusele (varem oli suuremaid ettevõtteid kümnekond) on olukord normaliseerunud. Konkurents tekitab ka innovatsiooni. Ehkki vahepeal oli konkurentsi tulemus see, et kõik olid mõnel määral pankrotiohus.

ANDRES HEINVER,
Selver ASI direktor

Konkurents Eesti jaoks on väga tihe. Suuremates Euroopa riikides on vähem jae-kette kui Eestis ning elaniku kohta on meil enam müügipinda kui enamikes maades. Konkurents on alati kasulik, sest see paneb ettevõtet efektiivsemalt ja nutikamalt tegutsema. Klientidele tähendab konkurents paremaid pakkumisi ja kõrget teenuse kvaliteeti.

LUGEJA ARVAB

”Edukaimaks ettevõtteks saamiseks ja igasugustes edetabelites esikohtade korjamiseks on Eestis kõigepealt vaja saada investering riskantseks perioodiks, s.o esimeseks neljaks-vieks aastaks.

Kommentaari artiklile ”Kuidas saada kõige edukamaks firmaks?”

LOE WWW.ARIPAEV.EE

Äripäev

Peatoimetaja: Meelis Mandel
Väljaandja: AS Äripäev
Pärnu mnt 105, 19094 Tallinn
telefon: (372) 667 0195,
(372) 667 0222,
faks: (372) 667 0265,
(372) 667 0165
Trükk AS Kroonpress
Toimetuse:
e-post: aripaev@aripaev.ee
tel: (372) 667 0111,
faks: (372) 667 0265
Korrespondent Tartus
Vainu Rozental,
vainu.rozentala@aripaev.ee
Reklaamiosakond:
e-post: reklaam@aripaev.ee
tel: (372) 667 0105,
faks: (372) 667 0200
Seminarid, käsiraamatud, Raamatuklubi ja infolehed:
tel: (372) 667 0207,

faks: (372) 667 0290
Tellimine ja levi:
e-post: register@aripaev.ee
tel: (372) 667 0099,
faks: (372) 667 0300
Tellimine internetis:
www.aripaev.ee/tellimine
Annull Äripäeva paberlehe tellija saab lugeda Eesti parimat majanduslehte digiversiooni **Internetis, iPadis ja nutitelefonis.**
Äripäev veebis: www.aripaev.ee
Toimetuse võtab endale õiguse kirju ja kaastöid vajaduse korral lühendada. Toimetuse kaastöid ei tagasta. Kõik ajalehes Äripäev ja tema lisades avaldatud artiklid, fotod, teabegraafika (sh päevakajalised, majanduslikud, poliitilised või religioos-sed teemad) on autoriõigusega kaitstud teosed ning nende reprodutseerimine, levitamine ning edastamine mis tahes kujul on ilma ASI Äripäev kirjaliku nõusolekuta keelatud. Kaebuste korral ajalehe sisu kohta võite pöörduda Pressinõukogusse, pn@eal.ee või tel (372) 646 3363.

ÄRILAUSE

”Valdo Kalm: Investeerime vaieldamatult rohkem kui konkurendid. Seepärast on meie teenus ka kvaliteetsem.

EMT juhatuses esimehe hinnangul on Eesti klient väga uuendusmeelne ja võtab uued asjad kiiresti omaks. EMT on Äripäeva TOP 100 ajaloo edukaim ettevõte.

KOLUMN

Valimised ja valikud

Ärge alahinnake seda, kui palju on inimesed valmis kannatama. Ärge alahinnake seda, kui palju valitsejad on valmis inimeste valuläve testima. Umbes nii

sõnastas üks JP Morgani analüütik kaks lihtsat reeglit, millega Jaapanisse investeerija peaks arvestama. Jaapanis toimuvad erakorralised valimised 16. detsembril ning riik saab oma kaheksanda peaministri vähem kui seitsme aasta jook-sul.

6. novembril valis Ameerika Barack Obama uuesti presidendiks. Ükski Ameerika president pole alates 1936. aastast võitnud valimisi, kui tööpuudus on ületanud 7,2%; president Obama eelmisel ametiajal ületas tööpuudus 8% 43 kuul 46st. Presidendi lähiaja tähtsaim majanduspoliitiline ülesanne on saavutada kokkulepe riigi maksupoliitikas, mis hoiaks ära automaat-sed kärpemeetmed ja kaasneva majanduslanguse. Seda ajal, kui ideoloogiline lõhe kahe partei vahel on jätkuvalt suur ning Ameerika keskpang mõõnab, et majanduse kasvuvõime võib kriisi tulemusel olla eeldatust väiksem.

Šotimaa ja Suurbritannia jõudsid hiljuti kokkuleppele rahvahääletuse korraldamises 2014, otsustamaks, kas Šotimaa jätkab Ühendkuningriigi koosseisus; referendum- ja iseseisvumõtteid mõlgutatakse ka Kataloonias.

Kasinuspoliitikavastased meeleavaldused on tava paljudes Euroopa riikides. Moody's langetas Prantsusmaa riigireitingut ning kokkuleppe leidmine Kreeka võlakoori vähendamiseks jätkusuutliku tasemeni nõudis mitmeid maratoni-läbirääkimisi.

Keerulised valikud. Eeltoodud subjektiivne valim iseloomustab meeoleolu maailma eri nurkades, tuues esile globaalse võlakriisi järelmõjud ja allhoovused, inimeste rahulolematuse majandusliku olukorra ja valitsejatega ning ebakindluse tuleviku ees. Ehkki enamiku majandusnäitajate järgi on maailmamajanduse seis praegu palju parem kui neli aastat tagasi kriisi puhkedes, on aeg toonud esile kriisi sügavuse ja lahendus-te keerukuse.

Septembris väitsin Äripäeva arvamusväljal, et euroala strateegia toimib. Kahe kuu jooksul li-sandunud faktid annavad mulle põhjust väita sama ka täna. Ääreala riikide eelarve puudujääk on vähenenemas, jooksevkonto defitsiit on paranemistrendil ning Iirimaa, Hispaania ja Portugal on suurendanud oma globaalset turuosa. Ehkki Kreeka on jätkuvalt suurima riskiga programm,

ANDRES SUTT
ESM

”Kui keegi väitnuks mõne aasta eest, et kohandumine on Lõuna-Euroopas võimalik, oleks temasse suhtunud nagu tulnukasse.

on valitsus pingutanud: 2013. aasta eelarve ning mahukas majandusreformide eelnõu said parlamendis heakskiidu. Viimased kolm kuud on riigi jooksevkonto olnud ülejäägis, esimest korda pärast euro kasutuselevõttu.

Reforme ja majanduste kohandumist on tasapisi hakanud märkama ka vaatlejad ning analüütikud. Kui keegi väitnuks mõni aasta tagasi, et majanduste kohandumine eelkirjeldatud määral on Lõuna-Euroopas võimalik, oleks väitjasse suure tõenäosusega suhtunud kui tulnukasse.

Ma ei eita, et kohandumisel on olnud majanduslik ja sotsiaalne hind. Kuid ma ei tea ühtegi edulugu, kus kriisist oleks väljutud ilma eelarvekärbete ja majandusreformideta ning paraku ka reaalsissetulekute languseta. Olgu siin näiteks Soome või Rootsi üheksakümnendate alguses, Aasia riigid üheksakümnendate lõpus või Lõuna-Ameerika riigid viimase paari kümnendi jooksul.

Toibumiseks on vaja aega. Oleks ebaõige väita, et euroala on kohe kriisist väljumas ning valikud reformid majanduspoliitika korralduses on tehtud. Euroala tervikuna on majanduslanguses – ehkki erinevused liikmesriigiti on märkimisväärsed – ja kasvuprognoosid tagasihoidlikud. Ent kohatu on näha euroala hädaoruna, mis takistab maailmamajandusel jõudsamini kasvamast.

Riigivõlg ja eelarve defitsiit on vähemalt sama terav probleem USAs ja Jaapanis. Hiina pehme maandumine ei ole kaugeltki tagatud ning teistegi maailmamajanduse buumi aastatel kiirelt kasvanud arenevate turgude kasvunumbrid on märkimisväärselt aeglustunud.

On selge, et Euroopa ja ka maailmamajandus vajavad II maailmasõja-järgsest suurimast majanduskriisist toibumiseks veel aega, võib-olla kauem, kui me sooviksime. Ent vastutus stabiilse maailmamajanduse eest ei lasu vaid Euroopal. Samavõrra oluline on, et USA ja Jaapan seaks oma riigi rahanduse tugevale alusele ning seni kiiret kasvu nautinud arenevad turud jätkaks reforme ning väldiks vigu, mida arenenud riigid tegid buumi aastatel.

Niikaua kui maailmakaubandusel lastakse arenenda ning poliitikud ei lasku valijatele meeldimiseks majanduspoliitilisse populismi ning kuni valitsused vahetuvad valimistel, mitte muul moel, on meil kõik võimalused, et 21. sajandi suur majanduskriis laheneb teisiti kui 20. sajandi suur depressioon.

ARTIKKEL KAJASTAB AUTORI ISIKLIKKE SEISUKOHTI.

REPLIIK

Aruka ettevõtja sugu ei ole oluline

Ajakirjanikud kasutavad sageli terminit “naissetevõtja”. Ent kui räägitakse meessoost ettevõtjatega, siis ei kasutata terminit meesettevõtja. Tegelikult: ettevõtja on ettevõtja. Kui ta on tark, arukas ja ettevõtlik, siis ei ole ju oluline, mis soost ta on.

Isegi naisajakirjanikud kirjutavad naissetevõtlu-sest, naispoliitikutest jne. Milleks? See on näide, kuidas meedia teadlikult või ebateadlikult gene-reerib iroonia varjundit teema suhtes, kui on tegemist naistega, kes on edukad ja ettevõtli-

KÜLLI MEISTER
Antalis ASI juhatuses esimees

”Isegi naisajakirjanikud kirjutavad naissetevõtlu-sest ja naispoliitikutest? Milleks?

kud, kes püüavad kaasa rääkida ühiskonna asjades ja anda oma panust.

Jätame soolise liigitamise. Sagedi peavad naised tõestama, et nad suudavad vahel rohkemgi kui mehed. Samas ajab suutmatu mees, kes on õigel ajal õiges kohas ja tunneb õigeid inimesi, ebaadekvaatset juttu, aga keegi ei ütle, et paneme su koha peale parem ühe aruka naise. Väikese Eesti ajupotentsiaali võiks kasutada ilma soolise liigituseta.

Eestis on elanikke loenduse andmetel 1 294 236. Umbes

55% on naisi ja 45% mehi. Nais-test töötab 70%, meestest 68%. Eldame, et juhil peab olema kõrgharidus: minu arvutuste kohaselt on meil 40 250 kõrgharitud meest ja 70 560 kõrgkooli lõpetanud naist. See on valim, kust peaksid tulema haritud ja ettevõtlikud juhid. Nende hulgast osa pole huvitatud ei juhtimisest, ettevõtlusest ega poliitikast. Seega on valim väga väike! Viimane aeg on hakata tegema koostööd ja tuua riik tasakaalu tagasi. Suhtumist tuleb muuta, ja see algab pisi-asjadest.

VAATA EESTI KÕIGE EDUKAMAID FIRMA-SID. Äripäeva TOP100 ehk Eesti Eduka-mate Ettevõtete ajaloo edukaim ettevõtte on EMT, mis võitis esikoha mäekõrgu-se eduga.
PAPANDREOUL VÕIB ŠVEITSIS OLLA PRIS-KE PANGAKONTO. Eilne Financial Times kirjutas, et Kreeka endise peaministri George Papandreou 89aastast ema seos-

tatakse pangakontoga Šveitsis, millel on 550 miljonit eurot.
ERAINVESTORID ASUTASID ÄRIINGLITE ORGANISATSIOONI. 25 Eesti erainvesto-rit asutas mittetulundusühingu Eesti Äri-inglite Assotsiatsioon, mille eesmärk on alustavatesse ettevõtetesse tehtava-te niinimetatud seemneinvesteeringute mahu kasv Eestis.

KOMMENTAAR

Tuuleenergia arendamise lõpp nõrritab investoreid

Tuul on energiaressurss, mil-le energiaks muundamine va-jab vaid tuulikute ehitusmak-sumust. Kütusekulu ning jäät-me- ja saastetasud tuuleelektri hinnas puuduvad. See on põh-jus, miks tuulikud pääsevad avatud elektriturul esimestena börsile, kus hind kujuneb muu-tuvkulude baasil. Ehk sel ajal, kui fossiilsete kütustega elekt-rijaamad alles oma kütuse-, jäätme- ning saastetasusid kok-ku lõövad, on hüdro- ja tuulee-lektrijaamad oma elektri am-mu maha müünud. Tõenäoli-selt just murest, et taastuveneg-ia on põlevkivijaamadele kan-nale astunud, on valitsus otsus-tatud vastutuult minna.

Valitsus tõmbab pidurit. Esi-meste tuulikute püstitamise ajal lasti meil suurenergeetika kõrval liivakastis mängida. Ele-ring küll ütles, et ega neid tuu-likuid võrku palju ühendada saa, kuni nende endi tellitud rahvusvaheline analüüs vastu-pidist tõendas. Elektriarvetel eraldi kajastatav taastuenergia tasu on üldsusele jätnud rohel-i-sest energiast kalli elektri mul-je. Tänavu tegi Eesti Taastuv-energia Koda koos Eesti Kes-

TOULIKI KASONEN
Eesti Tuuleenergia Assotsiatsiooni tegevjuht

Kõik riigid pole taas-tuvenegia eesmärki-de täitmisel olnud nii edukad kui Eesti.

konnaühenduste Kojaga ana-lüüsi, millest aga selgus, et kui Eesti läheks täielikult üle taas-tuvenegiale, oleks elektriener-gia tootmise kulu 2030. aas-tal 19% ja 2050. aastal 31% võrra väiksem võrreldes põlevkivi- ja tuumajaama stsenaariumiga. Nüüd, kui on nii tehniliselt kui ka majanduslikult tõesta-tud, et Eestis saaks toota ena-miku elektri tuulest ja koostöös teiste taastuenergia tootjatega teha seda fossiilsetest kütustest odavamalt, otsustas valitsus pi-durit tõmmata ning saatis riig-igikokku eelnõu, mis tuuleener-gia arendamise lõplikult pea-

tab. Tulemuseks on hulk pettu-nud investoreid, kes juhindusid oma tegemistes riigi taastuve-nergeetika eesmärkidest, samu-ti valitsusjuhtide kutsest tuua Eestisse välismaist kapitali ja suuremahulisi investeeringuid. Vaid kolm aastat tagasi vastu võetud elektrimajanduse aren-gukava “tellis” tuulikuid 900 MW ulatuses, millest praegu-seks on valmis 275 MW, nüüd on neid justkui liiga palju.

Eesti saaks tuuleenergiat müüa. Eesti oma tuuliste olu-dega saaks meretuuleparkide näol korrata CO₂ kvoodi müügi-edu. Nimelt pole mitte kõik riig-id taastuenergia eesmärki-de täitmisel ja fossiilsete kütus-te kasutamise vähendamisel nii edukad olnud kui Eesti. Tuul ei puhu mujal sama hästi kui meil ning üldjuhul ei tasu tuulikuid rajada, kui aastane keskmine tuule kiirus jääb alla 5 m/se-kundis. Küll saaks aga Eesti osa meie elektri “rohelisusest” tuu-leressursita riikidele müüa, saa-des vastu raha meretuulepar-kide ehitamiseks ning tulemu-seks keskkonnasõbralikult too-detud ja fossiilkütustest odava-ma elektri.

KOMMENTAAR

2013. aasta lööb kärpekäärid euroala südamesse

2013. aastal ohustab globaal-set majanduskasvu kärpe-meetmete levimine pea kõi-gisse arenenud riikidesse. Se-ni on majandust langusesse kis-kuv eelarvekulude kärpimine kontsentreerunud euroala pe-rifeeriasse ja Suurbritannias-se, kuid nüüd tungib see juba euroala südamesse.

Kasv ohus. USAs aeglustab ku-lude kärpimine ja maksude tõstmine 2013. aastal SKP kas-vu vähemalt 1% võrra. Jaapanis lõpeb maavärinale järgnenud rahasüsti ergutav mõju majan-dusele, samas kui 2014. aastal jõustub uus tarbimismaks. Nii on IMFil õigus, kui prognoosi-takse, et kiirustatud ja üheaeg-sed eelarvekärped arenenud riikides varjutavad 2013. aastal maailmamajanduse kasvuväl-javaateid.

Paljude arenenud ja arene-vate riikide keskpangad on int-ressimäärasid kärpinud. Ning olukorras, kus majanduskasv on aeglane, inflatsioon vaos, lü-hiajalised intressimäärad pea-

NOURIEL ROUBINI
USA majandusteadlane

Meeleheitlikult toot-lust taga ajavad in-vestorid on tormanud aktsiatesse ja toor-ainetesse.

aegu nullis ja rahatrükk jät-kub, püsisivad pikaajalised int-ressimäärad enamikus arene-nud riikides madalal tasemel (erandiks euroala perifeeria, kus riigi maksejõuetuse risk püsib suur). Siis ei ole imestada, et meeleheitlikult tootlust taga ajavad investorid on tormanud aktsiatesse, toorainetesse, lae-nuinstrumentidesse ja areneva-te riikide valuutadesse.

Nüüd näib aga olevat alanud

globaalne korrektsioon, mil-le peamiseks põhjuseks on ma-janduskasvu kehv väljavaade. Samal ajal on euroala võlakriis jätkuvalt lahenduseta, hooli-mata Euroopa keskpanga jõu-listest sammudest ning juttu-dest pangandus-, eelarve-, ma-jandus- ja poliitilisest liidust.

Ebakindlus. Palju on ebakind-lust selles, kuhu tüürib eelarve-ja maksupoliitika, mida võe-takse ette võlgadega ning muu-del seadusloome rinnetel. USAs on eelarvega seotud kolme lii-ki probleemid: nn finantskuris-tik 2013. aasta alguses, mis tä-hendab suurte maksutõusude ja eelarvekärbete automaatset jõustumist, kui parteid omava-hel kokkuleppele ei jõua; uus poliitiline nägelemine riigivõ-la ülempiiri tõstmise üle; uus lahing lähiaastate eelarvekär-bete üle.

Veel üks korrektsiooni põh-jus on, et aktsiate hind on ju-ba liiga kõrgeks läinud, kasvu ja kasumi teenimise väljavaated aktsiatelt on järjest kehvemad.

Äriteenused

TEL 667 0105, reklaam@aripaev.ee

EST KINNISVARA

OSTAME ÄRIKINNISVARA OBJEKTE TALLINNAS ja TARTUS

Pakkumised saata:
joel@estkinnisvara.ee
Joel Peetsu, tel 527 9206
eva@estkinnisvara.ee
Eva Kams, tel 529 1451
Heki 21, 50115 Tartu
www.estkinnisvara.ee

SUUR KATLAVALIK

UUED MUDELID HEAD HINNAD

kojutoomine TASUTA

ostakatel.EE

HULGILADU
TEHNIKA 10, VIIRATSI, VIILJANDI TEL 52 67 072

Koolitus-, konverentsi- ja peoruumide rent

www.opetajatemaja.ee

KAARDID ENNUSTAVAD

Tel 900 1727 • 24 h

Hind 1,09 €/min
Sooduspakkumine: www.ennustus.ee
Kätelt ennustamine veebis: www.hiromantia.eu

kiire tee vastusteni

www.raamatupidaja.ee

Ann Tenno

4. detsember (sünd 1952),
vabakutseline fotograaf

Eesti Ajalehtede Liit õnnitleb

Palju õnne!

Edukas Eesti

Äripäev Sampo Pank
Danske Bank Group

emt kaubamaja

Kuidas saavutada Eesti jätkuv edu?

Otsime vastuseid, sest tõelised edusammud algavad alati headest mõtetest.

Arvamuskonkurss

“Edukas Eesti”

Konkursil osalemiseks tuleb saata arvamusartikkel (kuni 5000 tähemärki) teemal „Edukas Eesti“ koos oma fotoga aadressil arvamus@aripaev.ee

Kolmele paremale arvamusartiklile on Äripäev koostöös EMT, Tallinna Kaubamaja ja Sampo Pangaga välja pannud väarika auhinna. Võitja saab 10 000, teise koha omanik 3 000 ja kolmas 2 000 eurot.

Konkurss kestab ja artikleid avaldatakse Äripäevas 1. juunist 2012 kuni 1. märtsini 2013.

TÕUSJA

Euro Stoxx 50 indeksi esmaspäevane suurim tõusja oli UniCredit.

UniCredit

3,716 EUR +3,80% ▲

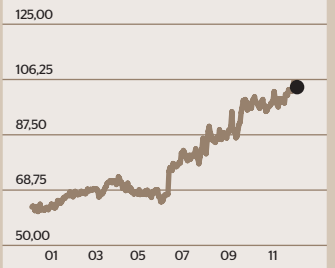

LANGEJA

Sama indeksi suurim langeja oli Inditex.

Inditex

104,65 EUR -0,71% ▼

ÄRIPÄEV 4. detsember 2012

toimetaja Fredy-Edwin Esse, tel 667 0171, e-post fredy-edwin.esse@aripaev.ee

BÖRS

Risti löödud aktsia surnust ülestõus. Facebook rallib

FREDY-EDWIN ESSE
fredy-edwin.esse@aripaev.ee

Facebooki aktsia, mida alates börsile tulekust on mutta tambitud, on viimase kolme nädalaga teinud tõelise taassünni ning sütitanud investoreid aktsiat kokku krabama lootuses, et firma suudab ka mobiilidest reklaamiraha teenida.

Enam pole isegi mõtet meelde tuletada, millise fopaaga Facebook maikuus börsile tuli ning kui tugeva kriitika alla firma sattus. Sellele järgnenud suhteliselt tugeva pessimismilaine tõttu kukkus aktsia septembri alguses rekordmadalale, 17,73 dollarile. Pärast seda vändus aktsia 20 dollari juures, kuid novembri teisest nädalast alates on firma turuväärtus ligi poole võrra kasvanud. Aktsia hind on tõusnud 19 dollarilt 28 dollarile ning seda kõigest kolme nädalaga.

Tõusu taga on peamiselt üks põhjus – investorid usuvad taas, et firma siiski suudab mobiiltelefonide kasutajatele müüa reklaami ning selle abil suurendada tulusid. Seda vaadet on asunud toetama ka analüütikud, lisades rallivale aktsiale vaid hoogu.

Analüütikud ootavad käibes hüpet. Sanford C. Bernstein & Co analüütik Carlos Kirjner sattus eelmise nädala alguses tähelepanu keskpunkti, kui prognoos Facebooki tuleva aasta käibeks 6,98 ja ületuleva aasta käibeks 8,65 miljardit dollarit. Bloombergi küsitletud analüütikute keskmine prognoos on vastavalt 6,41 ning 8,12 miljardit dollarit. Analüütiku sõnul veab kasvu mobiili- ja arvutikasutajatele paremini suunatud reklaam.

“Facebooki aktsia peamiseks mõjutajaks saab käibeprognoos,” ütles Kirjner. “Facebook on alles nüüd hakanud mobiilidel raha teenima ja me usume, et neil on piisavalt kasvuruumi, et ületada järgneva 18–24 kuu konsensuslikke prognoose,” lisas analüütik, kes soovitas aktsiat osta ning tõstis aktsia hinnasihhi 23 dollarilt 33-le.

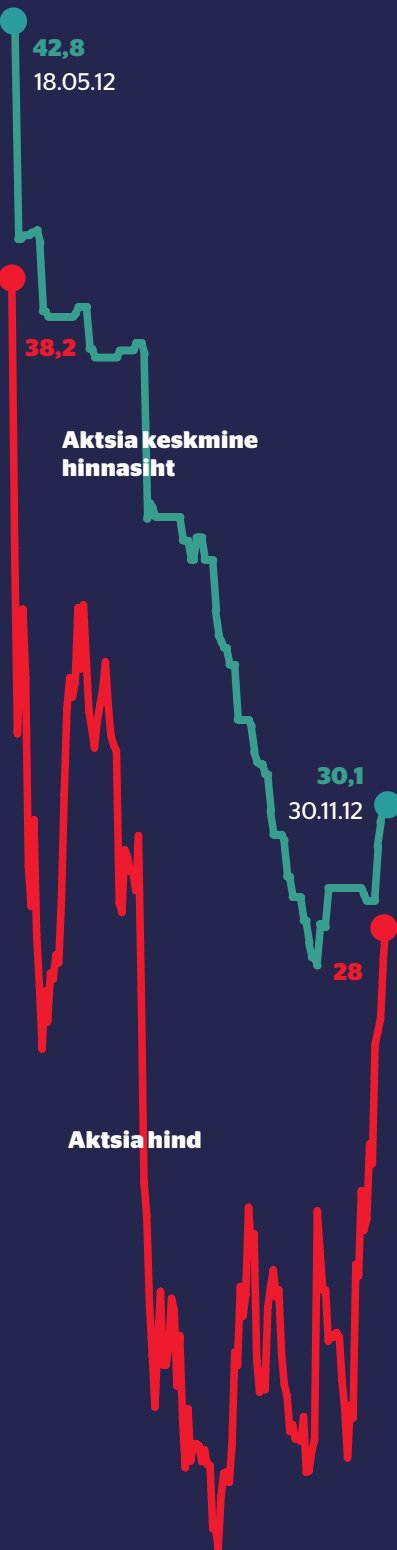
Inimeste kolimine mobiilsetesse seadmetesse on seni olnud Facebooki suurim mure, kuid Kirjner tõi välja, et Facebook on teinud hulganisti uuendusi, kohandamaks oma kodulehte mobiilsetele seadmetele, kust tulevikus hakkab tulema suurem osa rahast.

Praegu paneb Facebooki aktsia järsk tõus muidugi kahtlema, kas ühel hetkel ei või põhjaõngitsejad hakata kasumeid välja võtma, ja kui see toimub, on ka langus järsk. Bloombergi kogutud andmeid on aktsia keskmisest hinnasihist kõigest 7,6% kaugusel, kuigi 25 analüütikut soovitas seda osta, 12 hoida ning kõigest kaks müüa.

Kuid mureks ei ole ainult aktsia kõrge hind. Eelmisel neljapäeval tuli uue mobiilirakendusega välja seni maailma populaarseima reklaa-

Hind
Muljetavaldav taastumine viimase kolme nädalaga

USD

miblokeerija tootja Adblock Plus. Värske rakendus blokeerib kõik reklaamid nii mobiilseadme brauseris kui ka rakendustes, olgu selleks siis Facebook või Angry Birds.

Enders Analysise analüütiku Ian Maude'i sõnul ei põhjusta reklaamide blokeerimise tarkvara reklaamitootjatele praeguste kasutusmahtude juures probleeme. “Kui aga 5–10% inimestest soetab endale sellise rakenduse, põhjustab see juba probleeme,” ütles Maude Financial Timesile.

Aktsiahüvitised ei lase kasumit teenida.

Tulles nüüd käibe juurest tagasi kasumlikkuse juurde, siis siin on tegelikult Facebookil veel suuremad probleemid. Facebooki helde igaaastane aktsiakompensatsioonide poliitika tähendab seda, et ettevõtte võib alles 2013. aasta keskel teenida piisavalt tegevuskasumit, et kompensatsioonide kulud nulli viia.

Hiljutine analüüs näitab, et kui Facebook ei paranda oluliselt oma tegevusmarginaali, siis kompensatsioonikulud, mis kolmanda kvartali seisuga küündisid 2,3 miljardi dollarini, ei lase firmal kasumit teenida veel vähemalt kaks kvartalit. See muudab aga aktsia kindlasti palju ebaatraktiivsemaks paljudele professionaalsele investoritele.

Facebook on heldelt jaganud firma väärtapabereid töötajatele, juhtkonnale ning algsetele investoritele. See tähendab, et sisuliselt on tulevane teenitav kasum nende aktsiate näol juba ammu ette ära antud insaideritele.

Kolmanda kvartali vahearuanne näitas selgelt, et aktsiate müümise võimaluse saanud töötajad kasutasid seda aktiivselt, tuues sellega ettevõttele kaasa suuri kulusid. Kolmandas kvartalis ulatusid need kulud 179 miljoni dollarini. Aktsiakompensatsioonidega seotud 431 miljoni dollariline maksuarve aga lükas Facebooki kolmandas kvartalis lausa kahjumisse.

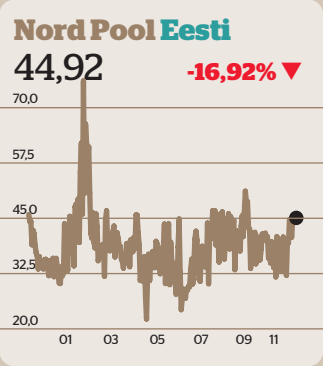
Lisaks on Facebooki lihtaktsiate omanike jaoks probleem hiiglaslik aktsiate arv. Facebookil on umbes kaks korda rohkem aktsiaid kui tehnoloogiagigandil Apple'il või IBMil, kuigi need firmad on börsil olnud aastakümneid. Google'iga võrreldes on Facebookil lihtaktsiaid kuus korda rohkem. Tehnoloogiasektoris jääb Facebook lihtaktsiate arvult alla vaid sellistele gigantidele nagu Microsoft, Cisco Systems, Intel ja Oracle.

dollarile tõstis Goldman Sachs Delli aktsia hinna-
sihi varasemalt 9 dollarilt. Aktsia müügisoovitus
asendati soovitusega “osta”.

ELEKTER

Eratarbijad peaks arvestama,
et elektrienergia hinnale lisan-
dub lepingus ka käibemaks.

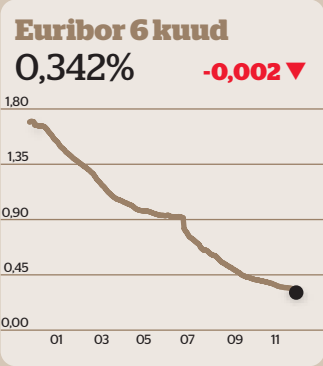
VALUUTA

Euroala kriis kogub tuure: euro
langeb.

INTRESS

Euroopa Keskpanga baasint-
ressimäärade langetamine
surub Euribori alla.

RAHA

reklaam

Kommerts pankade intressitooted

pank	jooksev hoius %		tähtajaline hoius %									
	keskmiselt kuu jäägil	kuu püsijägil	1 kuu	2 kuud	3 kuud	6 kuud	9 kuud	1 aasta	2 aastat	3 aastat	min summa	
Danske Bank****	0,01	0,01**	0,01	0,10	0,20	0,35	0,40	0,50	Kontakteeruge pangaga		65/300(4)	
Swedbank***	0,01 (7)	-	-	-	0,06	0,16	0,26	0,36	0,46	0,56	190	
Swedbank***	0,01 (7)		0,05	0,05	0,10	0,20	0,30	0,40	0,50	0,60	6000	
Tallinna Äripank		0,05	0,15	0,20	0,40	0,60	0,90	1,20	1,30	-	200	
Tallinna Äripank (3)		0,05	0,35	0,40	0,60	0,85	1,15	1,50	1,60	-	200	
Nordea Pank	0,10		0,15	0,20	0,25	0,55	0,65	0,80	-	-	320	
Citadele Pank	-	-	0,10	-	0,40	0,60	0,70	1,20	1,30	1,30	150	
Versobank	0,05	0,10	0,70	0,80	0,90	1,20	1,40	1,60	1,90	2,40	350	
DNB	0,25 (7)	-	0,50	-	0,70	0,90	1,05	1,20	1,30	1,40	300	
UniCredit Bank	0,10 (9)	-	0,20	0,25	0,30	0,60	0,75	0,90	-	-	300/3000 (9)	
SEB	0,01	0,01	0,00	0,00	0,00	0,15	0,15	0,35	0,40	0,60	100***	
LHV Pank	0,10 (10)		0,50	0,60	0,70	1,00	1,00	1,00	-	-	500	
Krediidipank	-	0,01	0,15	0,25	0,30	0,55	0,75	1,00	1,20	1,20	100/200(4)	
BIGBANK		-	0,15	0,20	0,25	0,45	0,45	0,90	1,25	2,00	300-1500	
BIGBANK	-	-	-	-	-	0,45	0,45	0,90	1,25	2,00	1500-30 000	
BIGBANK	-	-	-	-	-	0,50	0,50	0,95	1,30	2,05	üle 30 000	

pank	tähtajaline hoius %, USD						
	1 kuu	2 kuud	3 kuud	6 kuud	9 kuud	1 aasta	min summa
Danske Bank	0,15	0,25	0,25	0,55	0,60	0,75	
Swedbank	-	-	0,15	0,35	0,55	0,80	250
Swedbank	0,10	0,15	0,20	0,40	0,60	0,80	8400
Tallinna Äripank	0,15	0,25	0,35	0,65	0,80	0,95	200
Citadele Pank	0,10	-	0,40	0,60	0,70	1,20	200
Versobank	0,40	0,50	0,70	1,00	1,20	1,50	500
DNB	0,25	-	0,35	0,60	0,90	1,20	300
UniCredit Bank	0,25	0,30	0,35	0,50	0,70	1,00	300/3000(9)
SEB	0,05	0,05	0,10	0,35	0,55	0,70	200
LHV Pank	0,40	0,50	0,70	0,90	1,10	1,20	700
Krediidipank	0,15	0,20	0,30	0,55	0,70	0,90	100/200 (4)

kursid on päeva jooksul korrigeeritavad * maks 1999 eurot ** juriidiline isik ***avades tähtajalise hoiuse internetipangas, on intressimäär kuni 0,10% kõrgem (3) personaalpang, klientidele (4) kontoris (6) internetipanga tähtajalistele hoiustele (7) päevalõpu kontojärgilt; (9) juriidilisele isikule/ eraisikule (10) LHV Pangal minimaalselt jäägit **** 2- ja 3aastaste hoiuste intressimäärade tutvumiseks kontakteeruge pangaga

Otsid rahale head hoiustamisvõimalust?
Ava meil uudne investeerimishoiust!

Kui hoiuse alusvara väärtus püsib või kasvab, võid nelja aastaga teenida 12–14%. Otsustamiseks on aega kuni 18.12.2012.

Teenuse pakkuja on Swedbank AS. Tutvu teenuse tingimustega www.swedbank.ee, vajaduse korral konsulteeeri spetsialistiga telefonil 613 1606.

VALUUTA

Euroopa Keskpank

EUR/SEK ▼

8,6558

EUR/RUB ▲

40,3751

Austraalia dollar	AUD	1,2517	Rumeenia leu	RON	4,5234
Bulgaaria leev	BGN	1,9558	Rootsi kroon	SEK	8,6558
Hiina jüaan	CNY	8,1328	Singapuri dollar	SGD	1,5911
Hongkongi dollar	HKD	10,1193	Suurbritannia nael	GBP	0,8121
India ruupia	INR	71,5220	Sveitsi frank	CHF	1,2087
Jaapani jeen	JPY	107,3600	Taani kroon	DKK	7,4602
Kanada dollar	CAD	1,2964	Tai baat	THB	40,0200
Korea won	KRW	1413,9400	Tšehhi kroon	CZK	25,2560
Leedu lilt	LTL	3,4528	Türgi liir	TRY	2,3329
Läti lant	LVL	0,6963	Ungari forint	HUF	281,8900
Norra kroon	NOK	7,3490	USA dollar	USD	1,3057
Poola zlott	PLN	4,1116	Venemaa rubla	RUB	40,3751

BÖRSIKAUBAD

Kütused 03.12

Nafta IPE, bbl	112,02
Nafta NYMEX, bbl	90,06
Mootoribensiin, t	974,00
Diislikütus, t	979,00
Kerge kütteõli, t	954,50
Masuut (1% väävel), t	609,00
Maagaas Henry Hub, btu, USD	3,589

Põllumajandus 03.12

nael = 453,59 g	
Kohv NYBOT, USc/nael	140,10
Valge suhkur NYSE LIFFE, USD/t	524,40
Kakao NYBOT, USD/t	2578,00
Nisu NYSE LIFFE, USD/t	223,75
Rapsiseemned NYSE LIFFE Pariis	477,5

Allikas: Bloomberg, kella 17 seisuga

Värvilised metallid 30.11

USD/t	
Alumiinium LME	2080
Vask LME	7955
Plii LME	2254
Nikkel LME	17275
Tina LME	21800
Tsink LME	2045

Väärismetallid 03.12

USD/unts, unts = 31,1035 g	
Kuld COMEX	1715,54
Plaatina NYMEX	1598,50
Palladium NYMEX	684,00
Höbe COMEX	33,64

Tallinn 03.12

aktsia	sulgemis- hind, EUR	muutus eelm, %	käive, EUR	P/E	ROE	P/B	divid. tootlus
Arco Vara	1,460	3,55	2 374	-	-4,6%	0,31	0,0%
Baltika	0,534	-0,56	9 568	-	-24,6%	2,20	0,0%
Ekspress Grupp	0,990	1,02	5 051	24,3	3,1%	0,74	0,0%
Harju Elekter	2,400	-0,83	7 222	10,0	9,4%	0,94	2,9%
Järvevana	0,500	0,00	0	-	-0,1%	0,60	0,0%
Merko Ehitus	5,910	-1,34	591	-	-2,2%	0,94	0
Nordecon	1,170	-1,68	12 131	164,3	0,8%	1,29	0,0%
Olympic EG	1,560	0,00	77 523	10,9	27,8%	3,02	6,4%
Premia Foods	0,630	-3,08	2 713	-	-2,1%	0,61	17,5%
Pro Kapital Grupp	2,210	2,79	3 164		-7,2%	1,74	0,0%
Silvano FG	2,650	0,00	48 408	16,4	11,0%	1,81	0
Tallink Grupp	0,748	-1,19	76 883	10,2	7,0%	0,71	0,0%
Tin Kaubamaja	5,350	0,56	6 234	10,1	16,4%	1,66	6,5%
Tallinna Vesi	9,260	-0,22	18 913	8,6	31,2%	2,67	9,1%
Trigon PD	0,306	9,29	358	-	-75,6%	0,60	0,0%
Skano Group	1,210	0,83	654	-	-4,3%	0,72	0

P/E arvutatud viimase nelja kvartali vahearuande (kui on olemas, siis rahvusvahelise raamatupidamisstandardi (IAS) kohase) konsolideeritud puhaskasumi põhjal

Vilnius

aktsia	sulgemis- hind, EUR	muutus eelm, %	P/E	P/B	divid. tootlus
Apranga	2,07	0,49	-	3,4	5,2
City Service	1,730	-0,57	6,7	1,1	13,3
Invalda	1,990	0,00	-	0,9	-
Linas Agro	0,576	0,35	3,6	1,2	-
Snaige	0,517	3,19	-	2,0	-
TEO LT (Telekomas)	0,723	-0,14	12,1	2,0	8,0

Helsinki

aktsia	hind, EUR	muutus eelm, %	P/E	P/B	divid. tootlus
Elisa Comm.	16,28	0,31	11,8	3,2	8,0
Finnair	2,21	-0,45	-	0,4	-
Fortum	14,13	2,02	10,2	1,3	-
Neste Oil	9,88	0,56	-	1,0	3,5
Nokia	2,54	-0,39	-	1,2	7,9
PKC Group	15,20	1,33	10,9	2,0	3,9
Stockmann	13,97	-0,21	19,6	1,2	3,6
Stora Enso	5,11	1,49	12,7	0,7	-
UPM Kymmene	8,81	1,79	13,7	0,6	6,8
YIT	14,52	1,75	11,1	1,8	4,8

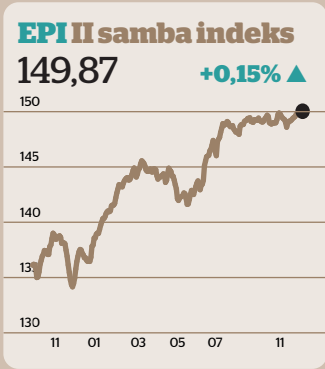
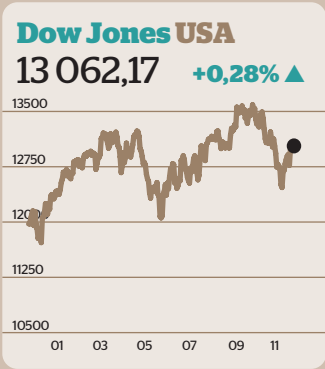
kaubandus.ee

FACEBOOKI kaasasutaja ja tegevjuht on pööranud palju tähelepanu mobiilseadmete reklaamile.

FOTO: BLOOMBERG

22 INVESTOR investeerimisfondid

ÄRIPÄEV 4. detsember 2012
toimetaja Romet Kreek, tel 667 0192, e-post turud@aripaev.ee
reklaamiosakond, tel 667 0105, e-post reklaam@aripaev.ee

Käsiraamat valmib koostöös advokaadibürooga

BORENIUS
ATTORNEYS AT LAW
www.borenium.ee

Ettevõtja käsiraamat

Töö- ja ühinguõiguse teemadel
kirjutavad vandeadvokaadid
Karina Paatsi ja Heili Haabu

kasiraamat.aripaev.ee/ettevotja

Äripäev

Tellimisinfo telefonil 667 0100

2! Äripäeva käsiraamat

FONDID

reklaam

Avaron Asset Management

30.11

	ost	müük	NAV	riski-aste	% aasta algusest	tootlus (p.a) %			fondi maht
						12 kuud	3 aastat	5 aastat	
Avaron Areneva Euroopa Fond A, EUR	3,12	3,23	3,17	-	15,76	17,06	3,87	-8,75	12 387 158
Avaroni Privaatportfell B, EUR	13,01	13,01	13,01	-	10,52	10,83	6,79	-	4 523 812
Avaron Ida-Euroopa Völkirjafond A, EUR	10,30	10,30	10,30	-	-	-	-	-	5 007 064

Compensa Life

29.11

	ost	müük	NAV	riski-aste	% aasta algusest	tootlus (p.a) %			fondi maht
						12 kuud	3 aastat	5 aastat	
Kasvuportfell, EUR	-	-	1,26	-	15,30	15,10	10,80	2,10	4 776 764
Völkirjaportfell, EUR	-	-	11,77	-	6,50	7,10	5,30	-	480 034

Kasvuportfelli mahu info on antud seisuga 31.10.2012. Völkirjaportfelli mahu info on antud seisuga 31.10.2012.

Danske Capital AS

30.11

	ost	müük	NAV	riski-aste	% aasta algusest	tootlus (p.a) %			fondi maht
						12 kuud	3 aastat	5 aastat	
Sampo Pension 25, EUR	0,95	0,96	0,96	1,06	8,29	9,01	4,25	2,07	10 471 495
Sampo Pension 50, EUR	1,09	1,10	1,10	1,54	8,61	9,21	4,17	1,47	142 014 080
Sampo Pension Intress, EUR	0,87	0,88	0,88	0,64	7,41	8,06	4,12	3,46	3 190 559
Vabatahtlik Pensionifond									
Danske Pension 100 Pluss, EUR	1,35	1,38	1,36	8,15	11,26	12,98	8,00	2,44	2 814 688
Vabatahtlik Pensionifond									
Danske Pension Intress Pluss, EUR	0,75	0,77	0,76	3,03	8,21	9,36	3,61	-	166 359

Info teiste Danske Capitali ja Danske Invest fondide kohta on avaldatud veebilehel www.danskecapital.ee.

ERGO Funds

30.11

	ost	müük	NAV	riski-aste	% aasta algusest	tootlus (p.a) %			fondi maht
						12 kuud	3 aastat	5 aastat	
ERGO Pensionifond 2P1, EUR	0,91	0,92	0,92	0,01	5,39	6,35	3,67	4,30	8 473 196,20
ERGO Pensionifond 2P2, EUR	1,07	1,08	1,08	1,96	8,04	8,46	4,58	0,37	38 460 358,59
ERGO Pensionifond 2P3, EUR	0,60	0,61	0,61	-	6,60	6,01	-	-	1 319 997,07
ERGO Pensionifond 3P1, EUR	0,82	0,83	0,83	2,11	9,36	10,07	-	-	462 921,57
ERGO Pensionifond 3P2, EUR	0,86	0,86	0,86	2,85	9,85	10,37	-	-	507 366,96
ERGO Pensionifond 3P3, EUR	0,80	0,81	0,81	3,83	8,32	8,56	-	-	521 113,08

LHV Varahaldus

30.11

	ost	müük	NAV	riski-aste	% aasta algusest	tootlus (p.a) %			fondi maht
						12 kuud	3 aastat	5 aastat	
Pensionifond L, EUR	1,33	1,34	1,34	2,02	12,08	10,77	6,62	3,53	140 239 463
Pensionifond M, EUR	1,08	1,09	1,09	1,37	10,77	10,60	6,24	5,53	21 518 038
Pensionifond S, EUR	1,16	1,17	1,17	0,81	8,84	9,30	5,74	7,59	32 368 785
Pensionifond XL, EUR	1,12	1,13	1,13	2,21	12,18	10,66	5,86	3,22	34 117 257
Pensionifond XS, EUR	1,08	1,09	1,09	0,74	9,11	9,79	6,18	7,37	7 739 508
Täiendav Pensionifond, EUR	1,24	1,25	1,25	8,02	12,54	12,53	6,63	1,28	4 290 909
LHV Pärsia Lahe Fond A, EUR	8,02	8,10	8,10	13,16	10,72	11,65	7,15	-	-
LHV Pärsia Lahe Fond B, EUR	5,12	5,17	5,17	13,23	10,72	11,62	7,14	-	3 787 853
LHV Maailma Aktsiad Fond A, EUR	7,72	7,80	7,80	15,11	7,43	2,97	0,75	-5,68	-
LHV Maailma Aktsiad Fond B, EUR	4,93	4,98	4,98	15,11	7,41	2,95	0,74	-	1 277 805

Nordea Pensions Estonia

30.11

	ost	müük	NAV	riski-aste	% aasta algusest	tootlus (p.a) %			fondi maht
						12 kuud	3 aastat	5 aastat	
Nordea Pensionifond A, EUR	0,90	0,91	0,91	2,29	9,24	9,7	5,4	-	44 306 730,39
Nordea Pensionifond A Pluss, EUR	0,73	0,74	0,74	2,96	10,41	10,83	-	-	4 782 189,04
Nordea Pensionifond B, EUR	0,87	0,88	0,88	1,52	9,44	10,65	5,13	-	9 876 605,78
Nordea Pensionifond C, EUR	0,81	0,82	0,82	0,68	6,65	8,54	3,98	-	1 888 141,94
Nordea Pensionifond Aktsiad 100, EUR	1,06	1,08	1,07	12,56	10,98	13,45	7,57	-	2 832 169,97
Nordea Pensionifond Intress Pluss, EUR	0,70	0,71	0,70	0,00	7,84	9,85	-	-	456 056,74

Fondivalitsejad

AVARON ASSET MANAGEMENT Narva mnt 5-58, Tallinn 10117, tel 664 4205, faks 664 4201, info@avaron.ee, www.avaron.ee
DANSKE CAPITAL AS Narva mnt 11, Tallinn 15015, tel 675 2295, faks 675 2895, funds@danskebank.ee, www.danskecapital.ee, www.danskebank.ee
ERGO FUNDS AS A. H. Tammsaare tee 47, Tallinn, tel 610 6500, faks 610 6501, funds@ergo.ee, www.ergo.ee
AS GA FUND MANAGEMENT Roosikrantsi 11,

Tallinn 10119, tel 680 2680, faks 680 2681, info@gafm.ee, www.gafm.ee
AS GILD PROPERTY ASSET MANAGEMENT Swiss House, Roosikrantsi 11, Tallinn 10119, tel 680 2630, faks 680 2631, info@gildrealestate.com, www.gildrealestate.com
LHV VARAHALDUS AS Tartu mnt 2, Tallinn 10145, tel 680 0400, faks 680 0402, info@lhv.ee, www.lhv.ee
NORDEA PENSIONSESTONIA AS Liivalaia

45/47, Tallinn 10145, tel 710 1250, faks 710 1251, eesti@nordea.com, www.nordea.ee
TRIGON FUNDS Viru väljak 2, Metro Plaza 5. korrus, Tallinn 10111, tel 667 9200, faks 667 9201, fond@trigon.ee, www.trn.ee
AS SEB VARAHALDUS Tornimäe 2, Tallinn 15010, tel 665 6565, faks 665 7122, fondid@seb.ee, www.seb.ee
SEB BANK INVESTEERIMISFONDID AS Liivalaia 8, Tallinn 15038, tel 631 1606, faks 631 1636, funds@swedbank.ee, www.swedbank.ee/fondid

Maaklerifirmad

COMPENSA LIFE VIENNA INSURANCE GROUP SE Roosikrantsi 11, Tallinn, tel 610 3000, faks 610 3010 info@compensalife.ee, www.compensalife.ee
LHV Tartu mnt 2, Tallinn, tel 680 0400, faks 680 0402

VERSOBANK AS Pärnu mnt 12, Tallinn, tel 680 2500, faks 680 2501
SAMPO PANK Narva mnt 11, Tallinn, tel 630 2104
SEB ENSKILDA EQUITIES Tornimäe 2, Tallinn, tel 665 6622, faks 665 6802

MANDATUM LIFE INSURANCE BALTIC SE Viru väljak 2, Tallinn, tel 681 2300, info@mandatumlife.ee, www.mandatumlife.ee
SWEDBANK AS Liivalaia 8, Tallinn, tel 631 0310, faks 631 0410

17,6%

suurenes novembris aastaga Apranga müük, mis küündis 13,2 miljoni euron. Aprangal on 134 poodi 66 300 ruutmeetrise kogupinnaga. Aastaga on müügipinda lisandunud 2,6 prot-senti.

Steve Horton: Prantsusmaa suudab eliitöotajate pärast vaevu konkureerida Moskva, New Yorgi ja teiste pealin-nadega. Nad on haritud, räägivad mitut keelt ja on mobiilsed. Nad ütlevad, et neil on kahju, kuid nad lahkuvad.

Maksuplaneerimise firma juht selgitas, et rikkad prantslased emigreeruvad Prantsusmaa maksustamishulluse eest. Prantsusmaa on tapnud hane, kes munes kuldmine.

FONDID

reklaam

Mandatum Life

29.11

	ost	müük	NAV	riski-aste	% aasta algusest	tootlus (p.a) %			fondi maht
						12 kuud	3 aastat	5 aastat	
Investeeringute haldusteenus:									
Turvaline, EUR	112,96	112,39	112,39	-	6,94	8,09	-	-	-
Konservatiivne, EUR	109,75	108,66	108,66	-	3,35	4,60	-	-	-
Tasakaalustatud, EUR	108,64	107,04	107,04	-	1,37	2,64	-	-	-
Progressiivne, EUR	102,83	100,81	100,81	-	-1,36	0,04	-	-	-
Agressiivne, EUR	107,00	104,90	104,90	-	-0,89	0,47	-	-	-
Investeeringusportfelli:									
Mandatum Life Fixed Income, EUR	138,07	137,39	137,39	-	7,94	9,26	5,31	-	-
Mandatum Life Global Food, EUR	119,58	117,23	117,23	-	-8,61	-8,17	3,47	-	-
Mandatum Life Emerging Opportunities, EUR	104,97	102,91	102,91	-	5,46	3,23	2,30	-	-
Mandatum Life Global Equity, EUR	134,52	131,89	131,89	-	1,52	3,83	2,44	-	-
Mandatum Life Europe Equity, EUR	151,52	148,55	148,55	-	9,77	10,15	4,05	-	-

Swedbank Investeeringufondid AS

30.11

	ost	müük	NAV	riski-aste	% aasta algusest	tootlus (p.a) %			fondi maht
						12 kuud	3 aastat	5 aastat	
Pensionifond K1, EUR	0,80	0,80	0,80	2,39	6,43	8,53	3,37	1,44	39 586 388,97
Pensionifond K2, EUR	0,87	0,88	0,88	3,84	8,75	11,49	4,72	-0,28	152 858 089,90
Pensionifond K3, EUR	1,00	1,01	1,01	5,96	10,09	12,78	6,27	-1,23	383 510 163,46
Pensionifond K4, EUR	0,73	0,74	0,74	9,68	11,20	13,65			25 746 390,94
Pensionifond V1, EUR	1,17	1,19	1,18	4,37	11,12	13,16	5,63	-1,16	9 226 340,89
Pensionifond V2, EUR	0,89	0,91	0,90	7,17	11,73	13,85	6,77	-3,41	16 745 772,22
Pensionifond V3, EUR	1,01	1,03	1,02	11,39	12,06	14,38	7,22	-6,72	32 398 321,93
Kesk-Aasia Aktsiafond, EUR	3,72	3,82	3,76	20,56	-2,59	-10,22	-4,80	-17,80	5 513 331,85
Ida-Euroopa Aktsiafond, EUR	8,09	8,29	8,17	23,16	34,11	28,21	5,77	-20,20	27 328 516,49
Ida-Euroopa Kinnisvara Af, EUR	3,13	3,21	3,16	23,02	21,38	16,81	-4,09	-26,50	7 334 960,87
Fondifond 100, EUR	9,29	9,52	9,38	14,70	12,20	13,87	7,00	-6,37	59 882 038,20
Fondifond 30, EUR	10,82	11,09	10,93	6,06	11,03	14,29	4,95	-0,41	14 070 239,07
Fondifond 60, EUR	10,19	10,45	10,29	9,68	11,90	14,47	6,35	-3,21	50 497 422,47
Venemaa Aktsiafond, EUR	14,60	14,97	14,75	26,23	12,85	2,95	7,27	-10,84	49 953 435,89

ASSEB Varahaldus

30.11

	ost	müük	NAV	riski-aste	% aasta algusest	tootlus (p.a) %			fondi maht
						12 kuud	3 aastat	5 aastat	
SEB Energiiline Pf, EUR	0,705	0,712	0,712	2,97	6,31	8,15			7 981 307,97
SEB Konservatiivne Pf, EUR	0,900	0,910	0,910	0,83	5,48	6,93	4,03	4,61	51 805 531,83
SEB Optimaalne Pf, EUR	0,813	0,821	0,821	1,02	3,87	5,51	2,91		11 518 794,83
SEB Progressiivne Pf, EUR	0,933	0,942	0,942	1,70	5,78	7,03	3,70	-2,75	262 341 706,30
SEB Aktiivne Pf, EUR	0,873	0,881	0,881	13,46	10,12	13,23	6,33	-5,34	13 039 768,45
SEB Tasakaalukas Pf, EUR	1,116	1,127	1,127	4,00	5,27	6,98	4,58	-1,57	10 095 679,77
SEB Aktiivne Fondifond A, EUR	6,809	6,947	6,878	11,210	10,660	16,490	5,720	-7,030	3 988 933,00
SEB Dünaamiline Fondifond A, EUR	8,208	8,374	8,291	7,780	9,430	14,030	4,930	-5,030	5 983 271,00
SEB Tasakaalukas Fondifond A, EUR	10,516	10,729	10,623	3,570	10,290	14,020	5,080	0,290	1 082 557,00
SEB Ida-Euroopa Võlakirjafond A, EUR	13,048	13,048	13,048	5,360	18,640	21,080	9,440	5,280	64 625 227,00
SEB Geneerilise Farmaatsia Fond A, EUR	9,101	9,192	9,101	13,000	7,410	10,190	3,540	-2,020	1 457 558,00
SEB Kasufond A, EUR	6,180	6,305	6,243	22,170	19,220	17,090	1,580	-8,200	13 666 610,00
Vahendatavad Fondid *									
SEB Guarantee Fund 80, EUR	99,200	99,696	99,200	3,580	-0,190	2,330	-3,650	-0,150	29 678 543,00
SEB Corporate Bond Fund, EUR	1,493	1,493	1,493	2,920	11,650	14,970	5,630	4,810	406 220 000,00
SEB Danish Mortgage Bond Fund, EUR	128,865	128,865	128,865	3,030	3,880	5,760	5,710	-	157 530 000,00
SEB High Yield Fund, EUR	125,789	127,047	125,789	3,870	12,150	15,070	-	-	2 010 210 000,00
SEB Short Bond Fund EUR	1,269	1,269	1,269	0,140	-0,300	-0,200	-0,030	-	59 690 000,00
SEB Strategy Balanced Fund	103,099	104,130	103,099	-	3,220	-	-	-	260 200 000,00
SEB Strategy Defensive Fund	103,869	103,869	103,869	-	2,310	-	-	-	155 320 000,00
SEB Strategy Growth Fund	102,460	103,485	102,460	-	2,570	-	-	-	188 730 000,00
SEB Strategy Opportunity Fund	101,835	102,853	101,835	-	2,020	-	-	-	276 900 000,00
SEB Global Chance/Risk Fund, EUR	0,762	0,778	0,770	15,960	11,340	17,250	11,380	-0,340	192 110 000,00
SEB Eastern Europe Fund ex Russia, EUR	2,699	2,753	2,726	20,260	21,200	22,490	3,950	-7,160	140 640 000,00
SEB Eastern Europe Small Cap Fund, EUR	2,448	2,498	2,473	16,890	5,330	-0,670	0,850	-9,070	72 210 000,00
SEB Russia Fund, EUR	9,200	9,386	9,293	25,140	7,450	0,460	5,130	-4,040	279 410 000,00
SEB Ethical Europe Fund, EUR	2,252	2,298	2,275	18,620	20,970	26,030	7,080	-5,620	15 990 000,00
SEB Europe Chance/Risk Fund, EUR	1194,862	1219,000	1206,931	18,810	19,520	26,390	7,210	-6,330	15 410 000,00
SEB Europe Fund, EUR	3,291	3,357	3,324	18,410	20,120	26,100	7,660	-5,060	346 390 000,00
SEB Nordic Fund, EUR	6,654	6,788	6,721	22,300	19,930	26,380	7,950	-2,030	71 860 000,00
SEB Nordic Small Cap Fund, EUR	162,358	165,638	163,998	21,230	16,420	23,250	-	-	43 740 000,00
SEB North America Chance/Risk Fund, EUR	3,768	3,844	3,806	17,660	13,150	20,040	14,670	1,760	231 760 000,00
SEB Japan Chance/Risk Fund, EUR	0,375	0,383	0,379	21,390	-2,190	-1,250	3,450	-7,650	20 319 019,00
SEB Asia ex Japan Fund, EUR	6,836	6,974	6,905	18,560	15,530	18,830	13,480	2,220	174 203 056,00
SEB Asia Small Caps ex Japan Fund, EUR	3,514	3,584	3,549	17,650	31,170	34,280	8,820	-0,260	64 500 087,00
SEB Concept Biotechnology, EUR	45,175	45,627	45,175	20,470	25,100	34,650	-	-	107 400 000,00
SEB Medical Fund, EUR	3,267	3,333	3,300	11,460	15,730	25,910	15,270	4,510	24 507 172,00
SEB Asset Selection Fund, EUR	13,327	13,597	13,462	9,480	-6,510	-5,190	-1,450	-	956 570 000,00
SEB Key Select, EUR	9,629	9,677	9,629	3,170	0,020	-0,590	-2,070	-	90 560 000,00
SEB Listed Private Equity Fund, EUR	156,463	159,623	158,043	19,930	22,170	28,690	9,790	-	220 080 000,00

* Vahendatavate fondide tagasivõtmis- ja väljalaskehind saab vaadata www.seb.ee/fondikursid. Fondide mahud on seisuga 31.10.2012.

Trigon Funds

30.11

	ost	müük	NAV	riski-aste	% aasta algusest	tootlus (p.a) %			fondi maht
						12 kuud	3 aastat	5 aastat	
Arenevate Turgude Agrisektori Fond, EUR	84,47	87,05	86,19	16,24	-10,63	-13,09	-14,91		2 109 921
Balkani Fond, EUR	12,36	12,80	12,55	20,76	33,78	28,40	5,40	-15,78	7 024 092
Arenevate Turgude Finantssektori Fond, EUR	158,57	163,42	161,80	20,06	15,56	15,17	2,65		4 055 911
Uus Euroopa Kasufond, EUR	12,19	12,63	12,38	20,31	14,44	18,09	-4,73	-15,93	1 749 506
Uus Euroopa Väärtsufond, EUR	19,43	20,12	19,73	13,66	19,90	20,42	11,24	-7,18	15 699 852
Venemaa Top Picks Fond, EUR	19,59	20,29	19,89	24,31	5,25	-2,29	13,66	-3,39	9 326 777

raamatupidaja.ee

13. detsembril

Radisson Blu Hotel Olümpias

MIS MUUTUB RAAMATUPIDAJA TÖÖS AASTAL 2013?

Mart Nõmper

Sergei Tšistjakov

Aidi Kallavus

Kaarel Tammar

Ellen Tohvri

Heikko Gross

Voldemar Kolga

09.30–9.55 Registreerimine ja hommikukohv

09.55–10.00 Seminari avasõnad

10.00–11.15 Mida uut toovad uued RTJ-d raamatupidajatele? Muudatused ja praktilised näited.

Rödl & Partner Audit OÜ

vandeaudiitor **MART NÕMPER**

11.15–12.00 Raamatupidaja ja audiitor: sõbrad, vaenlased või kolleegid? Eksivad kõik ja vigadest õpitakse. Pildikesi elust.

1st Audit OÜ vandeaudiitor

SERGEI TŠISTJAKOV

12.00–13.00 Lõuna

13.00–13.45 Olulisemad muudatused maksuarvestuses ning kuidas muuta suhtlus maksuhalduriga sujuvamaks.

Tark Grunte Sutkiene advokaat ja

maksukonsultant **AIDI KALLAVUS**

13.45–14.30 Raamatupidamist mõjutavad muudatused õigusaktides 2012/2013.

Alvin Rödl & Partner Advokaadibüroo OÜ

advokaat **KAAREL TAMMAR**

14.30–15.00 Kohvipaus

15.00–15.30 Keskmise töötasu arvestus ja selle nüansid praktikas.

E-Audit OÜ vandeaudiitor **ELLEN TOHVRI**

15.30–16.00 Kas raamatupidajad peaksid ka palgatõusuks streikima ehk mis on õige ja õiglane raamatupidaja töötasu aastal 2013?

CV-Online Estonia OÜ turundusjuht

HEIKKO GROSS

16.00–16.45 Midagi uut: seksikus kui kapital ja selle arvestuspõhimõtted raamatupidajale.

Tallinna Ülikooli

psühholoogiaprofessor

VOLDEMAR KOLGA

Soodushind registreerimisel kuni 07.12.2012 on 169 eurot (km-ga 202,8 eurot). Tavahind 199 eurot (km-ga 238,8 eurot). Registreerimine veebis www.raamatupidaja.ee või telefonil 667 0411. Seminari projektijuht Anne-Ly Raudhein, tel 667 0107. **www.raamatupidaja.ee**

Äripäev

Rödl & Partner

Radisson BLU
HOTEL OLÜMPIA, TALLINN

Philippe Kenel: Raske on mõõta, kui palju inimesi on lahkumas või lahkunud. Pensionärid lahkuvad Šveitsi, ettevõtjad lähevad ära Belgiasse või Londonisse.

Python, Schifferli, Peter & Associatesi maksundusjurist seletas, et tema on tänavu aidanud mullusega võrreldes topelt paljudel inimestel Prantsusmaalt ära kolida ja lahkujate arv kasvas järsult septembris, mil Prantsuse president Hollande käis välja maksuplaanid.

683,29 -0,27% ▼

perioodi kõrgeim 693,28
perioodi madalaim 531,17

TÕUSJAD

Vestas Wind Systems

29,18 DKK

+5,99%

Kemira

11,41 EUR

+2,52%

Metso

29,58 EUR

+2,32%

Heidelbergcement

42,75 EUR

+2,30%

Akzo Nobel

44,93 EUR

+2,25%

Electrolux B

177,70 SEK

+2,07%

Baltika käive kasvab küll aeglasemalt kui Aprangal, kuid peamised, et kasvab.

Tallinnas tõusis üks aktsia kuuga üle 10%

Tallinna börsil oli novembris vaid üks ettevõtte, mille aktsia hind tõusis kuu ajaga üle kümne protsendi. Eelmise kuu sangariks oli koduturu suurima turuväärtusega ettevõtte Tallinki aktsia.

Tallinki aktsia hind kerkis 11,65 protsenti. Järgnesid Nordecon 3,48protsendise tõusuga ja Merko Ehitus, mille aktsia tõusis 2,57 protsenti. Kahe aktsia hinnad tõusid vähem kui ühe protsendi (Premia Foods, Tallinna Vesi) ja Järvevana aktsia hind ei muutunud.

Langenud aktsiate rivi on pikem. Enim kukkus Arco Vara aktsia, mis kaotas hinnas 18,02 protsenti. Kaugele ei jäänud maha 17,96 protsenti langenud Silvano FG aktsia. Üle kümne protsendi (11,39 protsenti) langes ka Trigon PD aktsia.

Novembris koduturg ei hiilunud oma 34. kohaga maailma juhtivate aktsiaindeksite seas. Indeks tõusis vaid 1,39 protsenti ja sellegi eest tuleb öelda aitäh Tallinki aktsiale. Kuu arvestuses oli Tallinna börsist kaugelt suurema tõusuga Riia börs, mis kerkis europaaliselt 2,93 protsenti ja kindlustas endale sellega 14. koha. Vähemalt kümme protsenti tõusid novembris europaaliselt kaks aktsiaturgu – eksootilised Venezuela (tõus 12,96 protsenti) ja Laos (11,77 protsenti). Kolmandal kohal oli 6,14 protsenti tõusnud Taiwan. Poola oli 5,37protsendise tõusuga kuuendal kohal ja Soome 4,55 protsendiga kaheksandal kohal.

Ka vähemalt kümme protsenti kaotanud turge oli kaks. Suurim kukkuja oli 15,74 protsendiga Egiptuse aktsiaturg. Järgnes Küpros 14,85protsendise kaotusega. Tagant kolmas oli veel hiljuti kõigi võimaluste maa Mongoolia, mille börs langes 6,13 protsenti.

Tänavuse tootluse selgumiseni on nüüd juba jäänud vähem kui kuu aega. Europaaliselt on meil läinud väga hästi. Kui me olime aasta sees pikka aega maailma esikümnes, siis nüüd oleme vajunud 11. kohale.

Selle aasta europaalist tootluse edetabelit juhib 245,6 protsenti tõusnud Venezuela. Järgnevad 50,59 protsenti tõusnud Türgi ja 38,15 protsenti tõusnud Filipiinid. Ahjaa, Eesti aktsiaturg on tõusnud 28,86 protsenti. Edukat detsembrikuud!

ROMET KREEK
romet.kreek@aripaev.ee

”Tänavuse tootluse selgumiseni on nüüd juba jäänud vähem kui kuu aega. Europaaliselt on meil läinud väga hästi.
”

MÜÜK

Baltika müük kasvas

Baltika müügitulu kasvas novembris aastaga 2 protsenti ja ulatus 5,252 miljoni euroni, teatas ettevõtte börsile.

Jaemüük kasvas 4 protsenti, 5,016 miljoni euroni. Jaestsüsteemi müügiefektiivsus kasvas 12 protsenti. Müük kasvas Leedus (15 protsenti), Eestis (4 protsenti) ja Lätis (3 protsenti). Müüginumbrid vähenesid Venemaal (7 protsenti) ja Ukrainas (1 protsenti).

Baltikal oli novembri lõpu seisuga 105 kauplust müügipinnaga 21 326 ruutmeetrit.

TEHING

Harju Elekter

suurendas osalust

Harju Elekter omandas lisaks olemasolevale 51 protsendile Leedu eraisikult veel 12protsendise osaluse Leedu tütarfirmas UAB Rifas, mille järel kasvas Harju Elektri osalus ettevõttes 63 protsendini, teatas ettevõtte börsile.

Leping sõlmiti 30. novembril ja tehing sulgub 5. detsembril.

Tehingu hindu osapooled ei avalikusta.

1991. aastal asutatud UAB Rifase põhitegevus on tööstusautomaatikaseadmete ning elektrienergia jaotus- ja ülekandeseadmete tootmine ja turustamine. Rifase gruppi kuuluvad tootmisettevõtte Rifas UAB ning tema projekteerimisega tegelev tütarettevõtte Automatikos Iranga UAB (51 protsenti). UAB Rifase 2011. aasta müügitulu oli 6 miljonit eurot, sellest 32 protsenti moodustas müük väljaspool Leedut. Aasta lõpus töötas Rifase grupis 67 inimest.

LÄBIRÄÄKIMISED

Vestase kõnelused jätkuvad

Mitsubishi Heavy Industries teatas, et partnerlusläbirääkimised Vestas Wind Systemsiga jätkuvad, vahendas Bloomberg.

Nordea Bank, kes varem ütles, et paljud turuosalised on hakanud kahtlema ühisettevõtte loomises, kirjutas nüüd, et ettevõtte öeldu kinnitab vastastikust huvi.

LANGEJAD

Comptel

0,39 EUR

-2,50%

Citycon

2,55 EUR

-1,54%

OTP Bank

4043 HUF

-0,91%

Ramirent

5,48 EUR

-0,90%

Alma Media

4,69 EUR

-0,64%

Toyota Motor

3515 JPY

-0,57%

News Corpi iPadi ajastu ajaleht The Daily suletakse vähem kui kaheaastase ilmumise järel.

ÄRIPÄEVA KOOLITUS

13.–14. detsembril

KONFLIKTI JUHTIMINE

Kuidas ettetulevate konfliktidega tulemuslikult toime tulla?

Koolitaja on dr **TÖNU LEHTSAAR**

Koolituse hind on 449 eurot (+ km).

Koolitus annab:

- teadmised isikutevahelistest konfliktidest;
- oskuse diagnoosida konkreetseid konflikte;
- oma konfliktikäsitluse ja -käitumise mõistmise tööalaste konfliktide kontekstis;
- oskuse teadlikult tegutseda erinevates konfliktisituatsioonides;
- oskuse suunata konflikti konstruktiivse lahenduse suunas ja valida õige tegutsemisviisi osapoolte vaheliste sassis suhete korraldamiseks.

UUS!

Koolitusele registreerujatele kingime ajakirja Imeline Ajalugu kahe kuu tellimuse!

